БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 59 (16.749). | 12 март 1977 йил, шанба | Баҳоси 2 тийин.

ВАТАН МУКОФОТИ ЯНГИ ЮТУҚЛАРГА ЧОРЛАЙДИ

11 март куни Тошкентда республика партия, совет, касаба союз ва комсомол активининг Ўзбекистон ССРга КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини топширишга бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш учун, 1976 йилги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси якунларига кўра республикамиз шу мукофотга сазовор бўлди. Йиғилишда саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг пешқадамлари ва новаторлари, партия, совет ва жамоат ташкилотлари, корхоналар ва қурилишлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, маданият арбоблари иштирок этдилар.

Ўзбекистон меҳнатчилари сурункасига тўрт йилдан бери шу қадар фахрли мукофот билан тақдирланаётганлиги уларнинг КПСС XXV съезди қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш, ўнинчи беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш учун олиб борилаётган ва ҳамма учун муштарак бўлган ишга салмоқли ҳисса қўшаётганликларининг умумхалқ эътирофи белгисидир.

Республика саноати маҳсулот реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш йиллик программасини муддатидан илгари бажарди. Меҳнат унумдорлигини ўстириш кўрсаткичлари оширилди, маҳсулот сифати, асбоб-ускуналардан фойдаланиш яхшиланди. Капитал қурилиш ҳажми кенгайиб бормоқда. Ўзбекистон пахтакорлари қаҳрамонона меҳнат қилдилар. Ўтган йилги мураккаб шароитда улар мислсиз кўп миқдорда пахта етиштириб, Умумиттифоқ хирмонига 5 миллион 338 минг тонна «оқ олтин» топширдилар. Ғаллакорлар ва шоликорлар, чорвадорлар, боғбонлар, соҳибкорлар ҳам яхши ишладилар.

Йиғилишни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов очди.

Содиқ ленинчи, ҳозирги замоннинг атоқли сиёсий ва давлат арбоби, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси гулдурос қарсаклар остида фахрий президиумга сайланади.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Б. И. Гостев топширди. У Ўзбекистон меҳнаткашларини юксак мукофот билан табриклаб, республика ишчилари, колхозчилари, зиёлиларига КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг самимий саломини ва эзгу тилакларини топширди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиевга сўз берилади. У республиканинг социалистик экономикани ривожлантиришдаги муваффақиятларига юксак баҳо берилганлиги учун Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, республиканинг барча меҳнаткашлари номидан партия ва ҳукуматга, шахсан Леонид Ильич Брежневга, ССР Иттифоқи ҳукуматига, ВЦСПС ва комсомол Марказий Комитетига самимий миннатдорчилик изҳор этади.

Йиғилишда сўзга чиққан Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари В. А. Хайдуров, Тошкентдаги электрон техника заводининг мастери А. Соипов, Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозининг бригадири А. Кан, Орджоникидзе районидаги «Красний водопад» экспериментал базасининг сут соғувчиси В. Ф. Поливода, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев юксак мукофот учун партия ва ҳукуматга астойдил ташаккур билдирдилар. Нотиқлар республиканинг муваффақиятлари — Коммунистик партия, унинг Марказий Комитети ва Сиёсий бюроси, шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Леонид Ильич Брежнев ташкилотчилик фаолиятининг, улар Совет Ўзбекистонини равнақ топтириш тўғрисида кун сайин оталарча ғамхўрлик қилаётганликларининг натижасидир, деб таъкидладилар. Ўзбекистон меҳнатчиларининг муваффақиятлари — СССР халқлари бутун кўп миллатли аҳил оиласи эришган жуда катта ютуқларнинг таркибий қисмидир.

Республика шак-шубҳасиз муваффақиятларга эришди. Аммо партия эришилган натижалар билан кифолланиб қолмаслик керак, мавжуд камчиликларни қунт билан бартараф этиш, халқ хўжалигини янада ривожлантириш резервлари ва имкониятлардан тўлиқроқ фойдаланиш лозим, деб таълим беради. Партия Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги тўғрисида»ги қарори совет кишиларини худди шундай ишлашга чақиради.

Юксак мукофотдан руҳланган Ўзбекистон меҳнаткашлари беш йилликнинг иккинчи йили учун олинган оширилган социалистик мажбуриятларни шараф билан бажаришга азму қарор берганлар, деб таъкидлашди нотиқлар. Шу кунларда саноат ходимлари йиллик планни муддатидан илгари, 22 декабргача бажариш ва қўшимча равишда тўрт юз миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш учун бутун кучни ишга солмоқдалар. Қишлоқ меҳнатчилари ўтган йилги рекорддан ўзиб кетиб, Ватанга 1977 йилда камида 5 миллион 360 минг тонна «оқ олтин» беришга, деҳқончилик ва чорвачиликнинг барча маҳсулотларини етиштиришни анча кўпайтиришга қарор бердилар.

«Яхшироқ ишлаймиз, самарадорлик ва сифатни оширамиз!» деган шиор остида мусобақани авж олдирган Москва ва Ленинград илғор корхоналари коллективларининг ташаббуси республиканинг ҳамма жойларида қўллаб-қувватланди. Меҳнат коллективлари уч ярим-тўрт йиллик топшириқни Совет ҳокимиятининг юбилейи кунигача бажариш ва ўнинчи беш йилликда икки беш йиллик планни туғаллаш учун кураш ташаббусини бошлаган саноат ва қурилиш илғорларининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланган қимматли ишларига бажонидил қўшилдилар. Ўзбекистон меҳнат аҳли Бутуниттифоқ ленинча коммунистик шанбалигига завқ-шавқ билан тайёргарлик кўрмоқда.

1977 йилнинг дастлабки икки ойи якунлари халқ хўжалиги тармоқлари планларини ошириб бажарганлиги, колхоз ва совхозлар кўкламги дала ишларига актив ҳозирлик кўраётганлиги, хўжалик ва маданий қурилишдаги муваффақиятлар республика беш йилликнинг иккинчи йилини яхши бошлаганлигидан далолат бераётганлиги йиғилишда қайд этиб ўтилди. Юксак иш суръатини бутун йил бўйи давом эттириш ва ривожлантириш ғоят муҳимдир. Мукофот янада зўр ғайрат билан, икки ҳисса ва уч ҳисса ортиқ ғайрат билан ишлаш, Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун бутун кучни ишга солиш, 1977 йил бутун беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш мажбуриятини юклайди.

Йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Г. Анисимкин, Й. Р. Қурбонов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Т. Н. Осетров, О. У. Салимов, Н. Маҳмудов, Э. Б. Нордман, Г. М. Орлов, С. У. Султонова, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Р. Ҳ. Абдуллаева, Қ. А. Аҳмедов, С. Мамарасулов, М. Д. Мухортов, М. Т. Турсунов, А. Р. Хўжаев қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

◆ ЎНИНЧИ БЕШ ЙИЛЛИК МЕҲНАТ ВАХТАСИ ДАВОМ ЭТМОҚДА
◆ МЕҲНАТ БАЙРАМИГА ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК
◆ ДЕҲҚОНЛАРНИНГ БАҲОРГИ ИШЛАРИ АВЖ ОЛАЕТИР

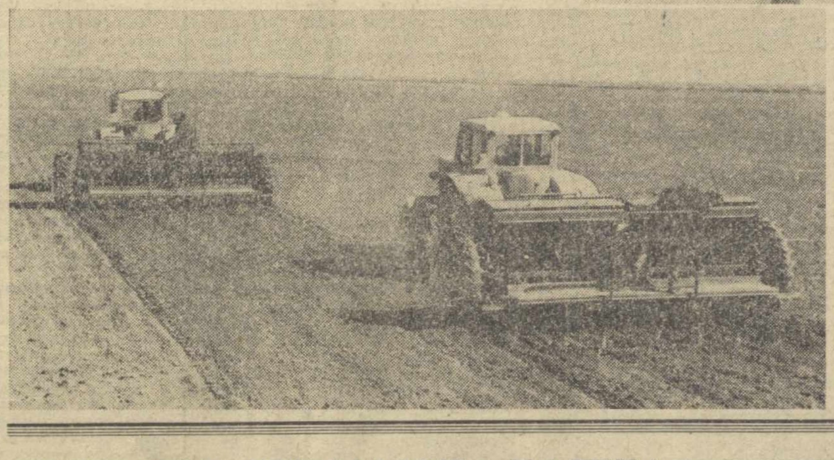

Сирдарё область Оқолтин районидаги 18-«Фарғона» совхози ғаллакорлари яхши ният билан 600 гектар майдонга беда билан арпа уруғини қўшиб сочишмоқда. Шу кунларда сўнгги гектарларга уруғ ташланмоқда. Ҳар куни учта экиш агрегати билан 70-80 гектар майдонга беда ва арпа экилмоқда. Улар гектаридан камида 20 центнердан арпа дони етиштириш мажбуриятини олишди. Суратларда: (юқоридан) совхоз ишчиси Йўлдош Бўронов ва Умарали Эргашевлар уруғлиқ сифатини кўздан кечирмоқда ва катта майдонларга техника воситасида беда ва арпа экиш пайти.

А. Тўраев фотолари.

16 АПРЕЛЬ — КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

ДАШТ ЎЗЛАШТИРУВЧИЛАРГА МАДАД

Жиззах бинокорлик материаллари комбинатининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари москваликлар ташаббусига қўшилиб, 16 апрель куни коммунистик шанбаликда фаол қатнашишга аҳд қилдилар. Корхонанинг ҳар бир меҳнаткаши шу куни 1,5-2 норма иш бажариш тайёргарлигини авж олдириб юборди.

Бинокорлик материаллари ишлаб чиқарувчилар Жиззах даштини ўзлаштирувчиларга катта мадад кўрсатадилар. Шанбаликда баланд руҳ билан меҳнат қилиш натижасида 650 куб метр темир-бетон буюм ва конструкциялар тайёрланади. 1000 квадрат метрдан зиёд гипс плиталар ишлаб чиқарилади. 550 куб метр керамзит, 8 тонна металл конструкциялар тайёрлаб жўнатилади.

ТЕЖАЛГАН ЁНИЛҒИ ҲИСОБИГА

— Тежалган ёнилғи ҳисобига «Қизил шанбалик» куни 30 та оғир юкли поездларни манзилларга етказиб берамиз, — Тошкент тепловоз депоси машинистларининг аҳди шундай. Улар В. И. Ленин туғилган куннинг 107 йиллиги ва Улуғ Октябрнинг шонли 60 йиллиги шарафига ўтказиладиган коммунистик шанбаликда бажариладиган ишларнинг аниқ режасини тузиб чиқдилар. Ҳаракатдаги составлар тежалган ёнилғи ҳисобига бошқарилади. Ремонт ишлари жадал суръатлар билан бажарилиб, энг юқори сифат кўрсаткичига эришилади. Шу кунги иш ҳақи ўнинчи беш йиллик фондига ўтказилади. Корхона территорияси ободонлаштирилади.

ТЎҚИМАЧИЛАР АҲДИ

Намангандаги Ўзбекистон ССР 50 йиллиги номли шойи газламалар комбинати коллективи 16 апрелда ўтказиладиган коммунистик шанбаликни энг юксак меҳнат унумдорлиги кунига айлантириш тадбирларини кўрмоқда. Машина-ускуналар қувватидан, иш вақтидан самарали фойдаланиш натижасида одатдаги кунлардагига қараганда анча кўп — 22 тонна ип йигирилади, 150 минг метр газлама тўқиб чиқарилади.

Гуллар шаҳри Наманганнинг кун ботар томонида жойлашган корхона территорияси ва унинг атрофига минглаб туп турли гул кўчатлари, қаламчалари ўтказилади. Гуркираб ўсаётган ниҳолларнинг таги юмшатилиб, сув йўллари тартибга келтирилади.

ЎТГАН ЙИЛГИДАН 20 ПРОЦЕНТ КЎП

«Нормаль» заводи — қишлоқ хўжалиги машиналари учун кичик ҳажмдаги эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқарувчи корхона. Янгийўлдаги бу завод «Қизил шанбалик» куни 15 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш тадбирларини кўриб қўйди. Бу, ўтган йилги шанбаликда ишлаб чиқарилган маҳсулотдан 20 процент зиёддир.

Ишчилар ва мутахассислар бундай юқори иш кўрсаткичига корхонани техникавий жиҳатдан қайта ускуналаганликлари, механизациялаш даражасини оширганликлари, янги 7 та автомат линияни жорий этганликлари туфайли эришадилар. Коммунистик шанбалик куни барча маҳсулот юқори сифатли қилиб ишлаб чиқарилади. Ҳозир 85 хил буюм биринчи тақдимдаёқ сифатли деб қабул қилинмоқда.

ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИ — ХАЛҚҚА

ЮКСАК СУРЪАТ

Қувасойда қурилаётган заводнинг бош корпуси пойдевори устига дастлабки технология қурилмалари ўрнатилди. Бу иш планда белгиланган муддатда аниқ бажарилди. Аммо бугунги кундан бошлаб қурилиш майдонида янги тармоқли график кучга кирди. Бу графикда янги корхонани барпо этишда қатнашаётган ҳамма коллективларнинг оширилган социалистик мажбуриятлари акс эттирилди. Қувасой чинни заводини планда белгиланганидан бир ярим ой илгари — Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги кунигача ишга туширишга қарор берилди.

КПСС Марказий Комитети халққа керакли моллар ишлаб чиқариладиган янги қувватларни қураётган ва ўзлаштираётган бошқа коллективларнинг мажбурияти қатори мусобақа илғорларининг бу қарорини маъқуллади. Партия Марказий Комитетининг шу масала юзасидан қабул қилган қарорида қувасойликлар бажаришга бел боғлаган вазифа беш йилликнинг энг муҳим вазифаларидан бири деб аталди.

Бош пудратчи ташкилот — 14-қурилиш тресты механизациялашган колоннаси бригадаларининг коллективлари комплекс бригадалар бўлишга қарор қилган кунлардаёқ ишларни жадаллаштиришга асос солинган эди. Саидаҳмад Саидҳалилов билан София Мирзааҳмедовалар бошлиқ бетончилар бир қанча қўшимча касбларни, шу жумладан пардозчилик ихтисосини ўзлаштириб олдилар. Шу тариқа улар ишчиларни иккинчи сменани ташкил этиш учун бўшатиб беришди. «Средазтепломонтаж» бошқармасининг ёрдамчи пудратчилари бригадалари злобинча иш методига ўтишди. Натижада Юрий Аҳмеров билан Анатолий Марков раҳбарлигидаги коллективлар туннел печлар қурилишида смена нормаларини мунтазам равишда 20-30 процент ошириб бажармоқдалар. Вячеслав Бойко бригадасидаги монтажчилар эса юбилей йилида икки йиллик топшириқни бажаришга сўз бердилар.

— Мусобақа туфайли меҳнат маромининг ана шундай жўш уриши тезкорлик усулининг асосий белгиси бўлиб қолди, — деди механизациялашган колонна бош инженери Евгений Киселев. — Асбоб-ускуналарнинг ўз вақтида етказиб берилиши эса иккинчи белги ҳисобланади. Биз заказчи — республика Енгил саноат министрлигига мурожаат қилиб, ишчиларимиз графикдан ўзиб кетаётганликларини ҳисобга олишни сўрадик. Министрликдаги ўртоқлар ҳам бизга пешвоз чиқишди.

Заказчи ташкилот вакили, қурилаётган корхона бош инженери В. Н. Филатовнинг айтишича, чинни заводини муддатидан илгари ишга тушириш учун зарур бўлган кўпчилик машина, станок ва агрегатлар ҳозирнинг ўзидаёқ етказиб берилди. Мамлакатимизнинг кўпгина корхоналаридан, қардош социалистик давлатлар — ГДР ва Чехословакиядан материаллар ҳамда асбоб-ускуналар узлуксиз келиб турибди. Ҳамма илтимосномалар ўз муддатида ёки муддатидан илгари бажарилмоқда.

Ҳамкорлар — битта вазифани ҳал этаётган кўпгина коллективларнинг биргаликдаги куч-ғайратлари оширилган социалистик мажбуриятлар учун асос қилиб олинди. Энди корхонани ишга тушириш арафасидаги проблемаларнинг биринчиси: Қувасой чиннисининг бўлажак миришкорларини тайёрлаш масаласи кун тартибида турибди. Ишчиларнинг катта бир группаси асбоб-ускуналарни созлаш маҳоратини ўрганиш учун Тошкент ва Самарқанддаги турдош корхоналарга жўнаб кетишди. Маҳаллий ҳунар-техника билим юрти қолип қуювчи ва чиннига гул солувчи ихтисосларини ўзлаштириш иштиёқидаги ёшларни ўқишга қабул қилди. Қувасойлик юз нафар йигит ва қиз янги ихтисосни ўрганишга киришди. Кузакда улар янги иш жойларига чиқиб меҳнат қила бошлайдилар.

Қувасой чинни заводи ҳар йили 28 миллионта чинни идиш ишлаб чиқарадиган бўлади. Унинг ишга туширилиши кейинги йилларда Ўзбекистонда тез ривож топган бу тармоқ маҳсулотининг турларини анча кенгайтириш имконини беради. Агар Тошкент ва Самарқанд заводлари магазинларга асосан миллий услубдаги идиш етказиб бераётган бўлса, қувасойликлар Европача нусхадаги сервизлар тайёрлайдиган бўладилар. Бундан ташқари завод турдош корхоналарни уралит золдирлар билан таъминлайди. Бу золдирлар алоҳида тошдан тайёрланган бўлиб, золдирли тегирмонларга солишга мўлжалланган. Ҳар йили янги корхона майда тортилган юқори сифатли чинни массаси олиш имконини берадиган 2,5 минг тонна ана шундай золдирларни заказчиларга жўнатиб туради. (ЎзТАГ).

КВАРТАЛ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

УЧҚЎРҒОН («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кучайтираётган район чорвадорлари биринчи квартал гўшт тайёрлаш планини муддатидан илгари бажардилар. Тайёрлов пунктларига кўзда тутилган 394 тонна ўрнига 447 тонна бўрдоқи ва сўқим гўшти етказиб берилди. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 35 тонна кўп демакдир. Ҳар бош қорамолнинг тирик вазни бултургидан 22 килограмм оширилиб, 414 килограммга етказилди.

Ленин номли совхоз меҳнат аҳли чорвадорлар мусобақасида олдинда бормоқда. Улар биринчи квартал учун белгиланган 165 тонна ўрнига давлатга 240 тонна гўшт етказиб бердилар. Охунбобоев номли, «Партия XXIV съезди» колхозлари чорвадорлари ҳам квартал маррасини кўп ва юқори сорт гўшт тайёрлаш билан муддатидан олдин эгалладилар.

Шунингдек районда тухум тайёрлаш квартал топшириғи ҳам ортиғи билан адо этилди. Қабул пунктларига 454 минг дона ўрнига 579 минг дона тухум етказиб берилди.

Район хўжаликларида иккинчи квартал ҳисобига гўшт ва тухум топшириш жадал давом эттирилмоқда.

ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРНИ ТАЙЁРЛАБ ЕТКАЗАЙЛИК

Комсомол ташкилотлари секретарларининг 11 март куни Тошкентда бўлиб ўтган республика семинарида ёшларни ватанпарварлик ва интернационализм руҳида тарбиялашни кучайтириш соҳасида Ўзбекистон комсомол ташкилотларининг вазифалари муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

КОСМОС: ҲАМКОРЛИК ОРБИТАСИ

Ўтган йилнинг кузида СССР ва ГДР мутахассислари «Союз-22» космик кемасида ўтказган танҳо космик эксперимент тўғрисида «Центрнаучфильм» студияси яратган ҳужжатли кино ҳисобот «Ернинг йирик пландаги тасвири» деб аталади. СССР Фанлар академиясининг президиумида ўтказилган кинолента кўригига эксперимент қатнашчилари, «Интеркосмос» кенгашининг раҳбарлари, журналистлар йиғилдилар.

Экранда Ер куррасини ўраган гўзал камалак манзараси. Саккиз кунлик космик учиш тўғрисидаги кино қисса шу гўзал кадрдан бошланади. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ Э. Хонеккерга юборган табрикномасида таъкидлаганидек, шу учиш «мамлакатларимиз космик фазони тинчлик мақсадларида, СССР ва ГДР, бутун социалистик ҳамдўстлик экономикаси ва фани манфаатлари йўлида тадқиқ этиш ва фойдаланиш соҳасида қалин ҳамкорлик қилаётганликларидан далолат беради».

Совет космонавтлари Герман Титов, Алексей Леонов, Георгий Береговой космосдан Ернинг биринчи фотокадрларини олдилар. Лекин шу фотокадрлар совет фани ва техникасининг космос жабҳасида эришган муваффақиятларининг илк суратлари бўлди. Космосдан ҳақиқий илмий репортаж олиш — Ер юзини суратга олиш «Салют» орбитал станцияларидан бошланди. Янги фильм «Союз-22» кемаси учаётганида фаннинг шу янги соҳаси — «космик ершунослик»да қанчалик муҳим қадам қўйилганлигини яққол кўрсатади. Бу кемага СССР ва ГДР олимлари ишлаб чиққан ва «Карл Цейс йена» халқ корхонасида ясалган аппарат ўрнатилганди.

Фильм авторлари (режиссёр Д. Антонов, оператор В. Афанасьев) картина устида ишлаётиб, шундай бир восита топдиларки, бу восита космосдан туриб ерни суратга олиш чоғида олинган илмий натижалар танҳолигини ҳамда ишнинг жуда катта социал қийматини бир маҳалда кўрсатиб беришларига ёрдам берди.

Космонавтлар В. Биковский ва В. Аксенов ерга келтирган суратларнинг ҳар бири СССР ва ГДР фани ва экономикаси учун ниҳоятда аҳамиятга моликдир, дейишди экспериментда қатнашган олимлар фильмни кўриб бўлишгач. Космосдан туриб олинган суратларни дастлабки ишлаб чиқиш натижаларининг ўзиёқ, масалан, ГДРлик мутахассислар ўз мамлакатларининг геологик атласларига салмоқли тузатишлар киритишларига имкон берди.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС мухбири

САМИМИЙ ВАЗИЯТДА

ВСР ҳарбий делегациясига бошчилик қилаётган ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Социалистик Республикаси Бош министрининг ўринбосари, миллий мудофаа министри, армия генерали Во Нгуен Зиап 11 март куни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов ҳузурида бўлди.

Учрашувда Вьетнам ҳарбий делегациясининг аъзолари ва совет ҳарбий бошлиқлари иштирок этдилар.

Самимий, дўстона вазиятда ҳар икки томонни қизиқтирувчи кўпгина масалалар муҳокама қилинди. Совет Иттифоқи билан Вьетнам Социалистик Республикаси халқлари ва армиялари ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорлик ва қардошларча дўстликнинг ривожланишидан чуқур мамнуният изҳор этилди.

Д. Ф. Устинов шу куни меҳмон шарафига зиёфат берди.

(ТАСС).

СОВЕТЛАР МАМЛАКАТИДА

МИНСК. Шаҳар марказида «Беларусь» деб аталган кўп қаватли меҳмонхона комплексининг биноси монтаж қилина бошланди. Бу комплексга 900 ўринли 23 қаватли уй-жой корпуси, киноконцерт зали, ресторан киради. Ҳовузлар каскади унинг ҳуснига-ҳусн қўшади. Ўнинчи беш йилликда Минскда «Планета» деб аталган 600 ўринли меҳмонхона ҳам ишга тушади.

ХМЕЛЬНИЦКИЙ. Областдаги олти ярим минг қишлоқ мутахассиси дала ишларига шай эканликлари ҳақида имтиҳон бердилар. Уларни қайта аттестациядан ўтказиш тугалланди. Район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари тузган махсус комиссиялар бир неча ҳафта мобайнида агротехника асосларини, донли ва техника экинларини етиштириш технологияси соҳасидаги билимларни, сеялкачиларнинг меҳнатини уюштира билиш маҳоратини текширдилар. Бу йил кўклам фаслида колхозлар ва колхозлараро механизациялашган отрядлар биринчи марта область далаларига чиқишади. Бу бригадаларнинг раҳбарлари махсус тайёргарликдан ўтиб, экиш-тикиш ишида ана шу зарбдор коллективларга бошчилик қилиш ҳуқуқига эга бўлиш учун имтиҳон топширдилар.

ҚЎРҒОНТЕПА (Тожикистон ССР). Матлубот кооперациясининг ходимлари Вахш водийсидаги хўжаликларнинг чўпонлари қишлаётган олис тоғли яйловларга қори эриб қолган тоғли йўллардан ўнлаб автолавкалар жўнатдилар. Сотувчилар чўпонларнинг буюртмаларига мувофиқ энг олис яйловларга саноат моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб берадилар. Ҳозир уч юздан кўпроқ автолавка йўлга чиқди, уларнинг маршрутлари яйловлар ва баланд тоғлардаги қишлоқлар томон чўзилиб кетган.

ЎШ (Қирғизистон ССР). Арсланбобнинг қадим замондан сақланиб қолган ўрмонларида беш юз ўринли пансионат қурила бошлади. Тянь-Шаннинг икки минг метрдан кўпроқ баландликдаги Фарғона тизма тоғи этакларида шинам коттежлар, шунингдек ошхона, клуб ва спорт комплекси жойлашади. Шу йил куз фаслида янги пансионат дастлабки дам олувчиларни қабул қилади. Бу — Арслонбобнинг ёнғоқ — мевазор боғларидаги учинчи шифохонадир. Бу ерда мавсум давомида ўн мингга яқин киши ўз сиҳат-саломатлигини яхшилаб олиши мумкин.

МАРИ (Туркманистон ССР) Бу шаҳарда ўн минг кишига мўлжалланган уй-жой массивини қуриш ниҳоясига етказилди. Беш йиллик охиригача Марида 260 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириш мўлжалланмоқда. Область марказини тез ўстириш уни иқтисодий жиҳатдан интенсив ривожлантириш билан боғлангандир. Бу ерда, жумладан Шодлик улкан газ конлари ишламоқда, республикада энг йирик бўлган электростанция ишлаб турибди ва қурилмоқда.

ГОМЕЛЬ. «Гомсельмаш» заводи ем-хашак ўриб йиғадиган янги комбайн ишлаб чиқара бошлади. Мамлакатдаги турли районларнинг қишлоқ механизаторлари ана шу комбайн билан танишдилар. Корхонада шу машинани ўрганиш курси очилди. Курс тингловчилари янги машиналарни ўрганибгина қолмай, шу билан бирга агрегатларни йиғишда ҳам иштирок этадилар. Бу йил «Гомсельмаш» заводининг коллективи мамлакат хўжаликларига шундай комбайнларнинг дастлабки туркумини етказиб беради.

(ТАСС).

УЛКАН МАРРАЛАР

Республика маҳаллий саноати партия — хўжалик активининг 11 март куни Тошкентда бўлиб ўтган йиғилишида бу тармоқнинг ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилидаги иш якунлари ва уни 1977 йилда янада ривожлантириш, иш самарадорлигини ошириш ҳамда маҳсулот сифатини яхшилаш вазифалари қараб чиқилди. Йиғилишда Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига оширилган социалистик мажбурият қабул қилинди.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин республика маҳаллий саноатининг илғор ходимларидан бир группасига республиканинг фахрий унвонлари берилганлиги тўғрисидаги гувоҳномаларни ва кўкракка тақиладиган нишонларни, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқларини топширди.

(ЎзТАГ).

МУҚАДДАС МЕРОС

Октябрнома-60

УЧҚУНЛАРДАН АЛАНГА

Истибдодга асосланган Бухоро амирлиги ҳукуматининг 50 га яқин солиғи бор эди. Шу солиқ ва ўлпонларнинг бирортасини тўлашдан бош тортган ёки тўлашга қурби етмаганларнинг ҳоли вой бўларди. Уларнинг бошига турли кулфатлар ёғдирилар, калтакланар, мол-ҳоли, уй-жойи амирлик ихтиёрига олиниб, ўзлари бадарға қилинарди. Бадарға қилинган бечоралар эса, чора излаб, оқ подшонинг Ўрта Осиёдаги гумашталари ихтиёрида бўлган корхоналарга, устахоналарга ёлланиб ишга кирардилар. Бу корхоналарда асосан рус ишчилари, мутахассислари ишлар, улар орасида Россиядан Туркистонга сургун қилинган илғор фикрли революционер кишилар ҳам бўларди.

«1909 йилда Когон (янги Бухоро)да, темир йўл станцияси ва устахонасидан ташқари 7 та кичик-кичик пахта тозалаш заводлари бўлган, — хотирлайди Когон пахта тозалаш заводининг ветеран ишчиси, пенсионер, 1922 йилдан партия аъзоси Абдусаттор бобо Ҳакимов. — У пайтларда заводлар асосан буғ машинаси билан юргизилар, ғўзани туйиш, толадан чигитни ажратиб олишдан ташқари ҳамма юмушлар қўлда бажариларди. Кейинчалик кичик заводлар бирлаштирилиб, йириклаштирилди. Меҳнат оғир, шароит ёмон эди. Ишчилар аҳволи ачинарли эди. Бир сменада 10 соат ишлаган эркак зўрға 1 сўм, аёллар эса 50-60 тийин ҳақ оларди. Завод бир йилда кўпи билан 1-1,5 минг тоннача тола ишлаб чиқарарди, холос.

Ҳали кечагидек эсимда. Заводда Усиков, Чермашенцев деган ишчилар бор эди. Улар Россиядан Когонга сургун қилинган эдилар. Усиков механик, Чермашенцев завод бўйича навбатчи бўлиб ишлашарди. Чамамда 1905 йилнинг январь-февраль ойлари эди. Бир куни смена бошланиши олдидан завод ҳовлисида тумонат одам йиғилди. Ўртоқ Усиков тахтланган пахта тойлари устига чиқиб, шапкасининг соябонида яшириб қўйган қандайдир қоғозни олиб, йиғилганларга ўқиб берди. Унда Петербургда гуноҳсиз ишчиларнинг тўкилган қони учун ўч олиш кераклиги ёзилган экан: «Сабр косамиз тўлди. Бошқа тоқатимиз йўқ! Иш ҳақимизни оширишмаса, меҳнат шароитимизни яхшилашмаса ишламаймиз! Йўқолсин зулм!»

Одамларни ишга чақирувчи, иш тугаганидан дарак берувчи гудоклар наъра тортди. Бир зумда отлиқ полициячилар етиб келди.

— Халойиқ, ишга қайтинглар, бўлмаса ҳаммангизни отиб ташлаймиз! — бақирди завод хўжайини. Унинг сўзига ҳеч ким қулоқ солмади. Полициячилар иш ташлаган намойишчилар устига от сурди. Бегуноҳ кишиларни қамчинлар билан савалай бошлашди. Тўс-тўполон кўтарилди. Намойиш шафқатсизларча бостирилди. Шу баҳона беш нафар ишчи ишдан бўшатилиб, қамоққа олинди. Улар орасида Усиков ҳам бор эди. Орадан бир ҳафта ўтар-ўтмас завод ишчилари тағин оёққа турди. Улар гуноҳсиз қамалганларнинг озод этилишини, ишга қабул қилинишини талаб этишди. Корхона хўжайинлари ва полиция маҳкамасининг бошлиқлари бу ҳақли талабни қондиришга мажбур бўлдилар.

Когон пахта тозалаш заводида чиққан бу учқун Бухоро амирлиги территориясидаги корхоналарнинг ишчилари ўртасидаги революцион кайфиятни алангалатиб юборди. 1906—1909 йилларда Когон темир йўл станциясида, Денов ва Кўлоб бекликларида ҳам норозилик намойишлари, қўзғалонлар бўлиб ўтди. Россиядан сургун қилинган рус ишчилари орқали етиб келган революцион большевистик ғоялар Бухоро меҳнаткашларини ҳам амирлик тузумига, чор самодержавиесига қарши қўзғатиб юборди.

1910 — 1915 йилларда Когон босмахонасининг революционер ишчиси В. Н. Финкелштейн раҳбарлигида социал-демократик тўгарак ташкил этилди. Тўгаракка пахта заводининг ўндан ортиқ ишчиси аъзо бўлиб кирди. Улар марксизмни пропаганда қилишни авж олдириб юбордилар.

— Мен ўшанда ўн уч-ўн тўрт ёшли навқирон йигитча эдим, — деб хотирлайди завод ветерани, 1927 йилдан КПСС аъзоси Иван Степанович Климов. — куним ўтмаганидан ёшлигимдаёқ пахта заводига ёрдамчи ишчи бўлиб киргандим. Менга варақа беришарди. Ярим тунларда бедор юриб, деворларга, одам тўпланадиган жойларга варақа ёпиштириб чиқардим. Иш ташлаш, митинглар, намойишлар ўтказиш одат тусига кириб борди Маҳаллий аҳоли ўртасида ҳам революцион кайфиятдаги кишилар кўпаяверди. Большевикларнинг обрў-эътибори ортаверди.

1916 йилда оташин революционер, содиқ марксчи Павел Герасимович Полторацкийнинг Когонга келиши катта воқеа бўлди. У Когон босмахонасида ҳарф терувчи бўлиб ишлаб, бу ерда нолегал-яширинча большевистик группа ташкил этди. 1917 йилнинг «охирида Когонда 6 минг кишилик катта митинг бўлиб, унда ўртоқ Полторацкий очиқ нутқ сўзлади. У бутун ишчиларга, деҳқонларга, мазлум халққа мурожаат қилиб чинакам озодлик ва тенгликка эришиш учун революцион курашга чақирди. Митинг қўзғолонга айланди. Когон полицияси қуролсизлантирилиб, барча маҳбуслар озод қилинди, шаҳар Ишчи ва деҳқон Советлари қўлига ўтди. Қўзғолончи революционерлар ичида пахта заводининг слесари С. Чернишов, смена мастери М. Қурбонов, И. Усмонов, А. Ҳакимов, Ф. Меншиков, Л. Йўлдошев ўртоқлар ҳам бор эди.

АМИРНИ ТАХТДАН ҚУЛАТИБ...

«Москва, Владимир Ильич Ленинга. Қизил бухороликлар ва бизнинг қисмларимиз қўшилмалари штурм билан бугун эски Бухоро қалъасини ишғол қилдилар. Бухоро қора гуруҳларининг сўнгги таянчи йиқилди. Регистон устида жаҳон революциясининг қизил байроғи ғолибона ҳилпирамоқда».

Бу телеграмма 1920 йил 2 сентябрда Бухоро халқ революцияси узил-кесил ғалаба қозонган, амир тахтдан қулаган кунда афсонавий саркарда М. В. Фрунзе томонидан ёзилган эди. Бухоролик барча меҳнаткашлар қатори Когон ишчи ва деҳқонлари ҳам Октябрь революциясининг озодлик қуёши остида асрий тутқунликдан абадий халос бўлдилар. Инқилобий анъаналарга содиқ қолган Когон пахта тозалаш заводи ишчилари Бухоро Халқ Совет республикасига қарашли саноат корхоналари коллективлари ичида биринчилардан бўлиб ленинча қизил шанбаликларни қўллаб-қувватлаб чиқишди.

1920 йилнинг 15 октябрида корхона ишчи-хизматчилари биринчи коммунистик шанбаликка чиқишди. Бу ҳаракатга темирйўлчилар ва бошқа корхоналарнинг ишчилари ҳам қўшилдилар. «Қизил шанбаликда» шаҳарнинг қарийб 2 минг аҳолиси қатнашди. Ўша куни мамлакат ёғ-экстракция заводлари учун 6 вагон чигит, тўқимачилик корхоналарига 3 вагон тола юклаб жўнатилди. Заводда эса, 4 тоннага яқин тола ишлаб чиқарилди. Издан чиққан ускуналар, ишлаб чиқариш бинолари ремонт қилинди. Катта ободончилик юмушлари бажарилди. Бу ишларнинг ҳаммаси меҳнатга ҳақ олмасдан амалга оширилди. Келган фойда мамлакат халқ хўжалигини тиклаш ва қайта қуриш фондига ўтказилди.

1925 йилнинг февраль ойи бошларида Бухорога Бутуниттифоқ оқсоқоли Михаил Иванович Калинин келди. У Бухорода чақирилган Ўзбекистон Коммунистик (большевиклар) партиясининг I съездида иштирок этди. Ўртоқ Калинин Бухоронинг келажакда саноати, қишлоқ хўжалиги, фан-маданияти юксак тараққий этган ўлкага айланишига катта ишонч билдирди. Барча ерда бўлганидек, Когон пахта тозалаш заводида ҳам зарбдорчасига меҳнат қилиш ҳаракати кучайди. Совет Россиясидан заводга малакали мутахассислар, унумдор ускуналар, бошқа техника ресурслари юборилди. 1925—1927 йилларда завод реконструкция қилиниб, техникавий қайта қуроллантирилди. «Андерсон — Клейтон» деб номланган пресс машиналари, «Отто — Дейтц» маркали дизеллар бирмунча такомиллаштирилди. Жин аппаратлари ҳаракати тезлаштирилди. Корхона ишлаб чиқариш қуввати илгаригига нисбатан икки баравар ошди, маҳсулот сифати яхшиланди. Ишчиларга меҳнат ҳақи тўлашнинг мукофотли системаси жорий этилди.

Мамлакатимизда кенг қанот ёйган стахановчилик ҳаракатига заводнинг Дарья Кузнецова бошлиқ бригадаси коллективи биринчилардан бўлиб қўшилди. Бригада толачилари бир сменада 2,5-3 норма миқдорида иш бажаришга, ускуналарнинг бекор туриб қолишини икки баравар қисқартиришга муваффақ бўлишди. Стахановчилик ҳаракатига қўшилиб ишлаш шонли меҳнат анъаналаридан бирига айланди. 1940 йилгача заводнинг 50 нафардан ортиқ ишчисига «Стахановчи ишчи» деган фахрий ном берилди. Улар орасида ўзбеклардан Нажаб Қосимов, Абдусаттор Ҳакимов, Мамадали Қурбоновларнинг ҳам номлари бор.

ЖОНГА—ЖОН, ҚОНГА—ҚОН!

— Немис фашистлари она Ватанимизга хиёнаткорона бостириб кирганлиги ҳақидаги машъум хабар етиб келган куниёқ, корхонамиз пештоқида: «Душмандан жонга — жон, қонга — қон билан ўч оламиз!», «Ҳамма нарса фронт учун, ғалаба учун!», деган жанговар шиорлар пайдо бўлди, — ҳикоя қилади заводнинг кекса ишчиси Елизавета Фёдоровна Грачева. — Қари-қартанглардан бўлак ҳамма эркак ишчилар Ватан ҳимоясига отланди. Бутун бошли завод аёллар қўлида қолди.

Эркакларимиз фронтда жон олиб-жон бериб, душманлар билан олишган кезларда, биз, аёллар фронт ортини мустаҳкамладик, жангчиларимизга чинакам мададкор бўлиш учун кунларни тунларга улаб меҳнат қилдик. Ишлаб чиқараётган тола, момиқ ва чигит фронт учун, бошига ташвиш тушган севимли Ватанимиз учун жуда қимматли хом ашё эканлигини яхши тушунардик.

Уруш йиллари завод йилига 10 минг тоннагача тола ишлаб чиқарди. Бу урушгача бўлган кўрсаткичдан 1,5 баравар ортиқ эди. Корхона коллективи нормадан ташқари ишлаш, материаллардан тежамкорлик билан фойдаланиш, шанбаликлар уюштириш ҳисобига жамғарган маблағларига битта локомотив ва ҳарбий техника сотиб олиб, фронтга жўнатди. Жангчилар учун иссиқ кийим-бош, озиқ-овқат, мева-чева ташкил этиб турилди.

Манфур душман устидан қозонилган тарихий ғалабада корхона ишчиларининг ҳам камтарона ҳиссаси бор.

ОЛТИН ПИЛЛАПОЯЛАР

Завод директори Искандар Маматов корхонанинг кейинги йиллардаги тараққиёт йўли, ота-боболарнинг революцион, жанговар, меҳнат шон-шуҳрати сингари муқаддас ва мўътабар анъаналари асосида дунёга келаётган янгича анъаналар ҳақида қисқача ҳикоя қилиб берди:

— Яқинда билим юртини тугатган бир группа ёш ишчилар келишди. Дастлаб, одат бўйича уларни заводимиз билан таништирдик. Замонавий техника ва ускуналар билан жиҳозланган цехларни, автоматларни, поток линияларни, пневматик қурилмаларни бориб кўришди. Қўл кучига ҳожат қолмаган ишлаб чиқариш жараёнларимиз, шонли Октябрнинг 60 йиллиги юбилейи вахтасида туриб ишлаётган зарбдор ишчиларимиз билан танишишди. Мусобақа илғорлари, актив рационализаторлар шарафига Қизил байроқ кўтариладиган, кексаларни пенсияга кузатиш, ишчилик гувоҳномасини бериш сингари тантанали маросимлар ўтказиладиган майдончани сайр этишди. Меҳнат ва уруш ветеранлари илғор ишчиларнинг суратлари илиб қўйилган «Ҳурмат тахтаси»ни, меҳнат шон-шуҳрати музейини томоша қилишди.

Музейдан заводнинг ўтмиши, бугуни ва келажаги ҳақида ҳикоя қилувчи фотосуратлар, асбоб-ускуналар, ҳужжатлар, диаграммалар, макетлар ўрин олган. Эришган юксак муваффақиятларимиз учун берилган СССР Енгил саноат министрлиги ва тармоқ ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи ҳам шу музейда сақланмоқда.

Заводимиз кейинги йилларда таниб бўлмас даражада юксалди, тараққий этди. Йиллик тола ишлаб чиқариш 1940 йиллардагига нисбатан 5 баравар ортди. Фақат 1976 йилнинг ўзида пландан ташқари 1 миллион 775 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги қарийб 2 процент ўсди. Планга қўшимча 342 минг сўм иқтисодий фойда кўрилди. 36 минг сўм самара берадиган 28 та рационализаторлик таклифлари жорий этилди.

Ҳозир корхона территорияси 22 гектар майдонни эгаллаган бўлиб, унда болалар боғчаси, ётоқхона ва замонавий уй-жойлар қад ростлаган. Ўтган йили ишчи-хизматчиларимиз учун санаторий-профилакторий қурилиб, ишга туширилди. Унда шу кунга қадар 500 га яқин киши ҳордиқ чиқарди ва даволанди.

Директор сўзида давом этди:

— Корхонамиз сизларга маъқулми? — деб сўрадим ёш ишчилардан.

— Албатта, бу ерда қолиб ишлашга розимиз! — дейишди улар.

Эртаси куни завод ҳовлисидаги тантанали маросимлар майдончасида янгича анъанага биноан ёшларга ишчилик гувоҳномасини топшириш маросими ўтказдик. Ветеранларимиз музика садолари остида меҳнат эстафетаси ва инқилобий анъаналар тимсоли бўлган Қизил байроқни уларга топширди.

Ҳ. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

«Узсельхозтехника»нинг Тошкентдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли тажриба механика-ремонт заводининг гидропресс цехи коллективи Улуғ Октябрь 60 йиллиги шарафига юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилиб ишламоқда. Суратда: цехнинг кунлик топшириқларини 120—125 процент адо этаётган ишчилари: Т. Мирзаев (ўнгда) ва А. Назаренко.

Е. Ботиров фотоси.

СССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

10 март куни СССР Халқ контроли комитетида республика, ўлка ва область халқ контроли комитетлари раисларининг ўринбосарларининг кенгаши бўлиб ўтди. КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленуми қарорлари ҳамда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумдаги нутқида ўртага қўйилган вазифалар асосида партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги директивалари амалда қандай бажарилаётганлиги устидан контролни кучайтириш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Ҳозир қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ва чорвачилик маҳсулдорлигини янада ошириш, кўкламги дала ишларини тез ва ўз вақтида ўтказиш устидан самарали чораларни амалга оширишда, қишлоқ хўжалигида механизация, химиялаштириш, мелиорация билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда партия ва совет органларига актив ёрдам кўрсатиш халқ контроли органларининг асосий вазифалари эканлиги таъкидлаб ўтилди.

Кенгашда колхозлар, совхозлар ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари халқ контроли комитетлари, группалари ва постларининг иш практикасини янада яхшилашга, контроль таъсирчанлигини оширишга, беш йиллик иккинчи йили топшириқларини муваффақиятли бажаришга куч-ғайратларни сарфлашга катта эътибор берилди. **(ТАСС).**

ИЖОДИЙ ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

Ўзбекистон пахта тозалаш саноатининг корхоналари новаторларнинг таклифларини жорий этиш туфайли бултур тўрт миллион сўмдан кўпроқ маблағни тежадилар. Ана шу тармоқ ихтирочилари ва рационализаторларининг 10 март куни Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлиб ўтган слётида ана шу рақам келтирилди. Слётни Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги, Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамиятининг республика кенгаши ва виставка дирекцияси уюштирди.

Слёт қатнашчилари КПСС Марказий Комитети 1976 йил октябрь Пленумининг қарорлари асосида ихтирочилар ва рационализаторлар ишининг самарадорлигини ошириш йўлини муҳокама қилдилар. Олимлар, мутахассислар, Бутуниттифоқ ихтирочилар ва рационализаторлар жамияти кенгашларининг раҳбарлари пахта тозалаш саноати учун янги техника ва технологияни яратиш соҳасидаги илмий лойиҳалар тўғрисида, меҳнаткашларнинг ижодий активлигини ривожлантириш ҳақида гапирдилар.

Слётда Ўзбекистон ССР Пахта тозалаш саноати министрлиги ва енгил саноат илмий-техника жамияти республика правлениесининг президиуми Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига бағишлаб рационализаторлик таклифлари ва ихтиролар конкурсини ўтказажаги эълон қилинди.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ХЎЖАЛИККА РАҲБАРЛИК

САМАРАДОРЛИК ЙЎЛИДА

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг ўнинчи беш йилликка мўлжалланган планларида Қарши даштини ўзлаштиришни қизғин давом эттириш ва бу ерда ингичка толали пахта етиштириладиган йирик зона ташкил қилиш вазифаси алоҳида қайд қилинди. Партиямизнинг биз — пахтакорларга кўрсатаётган ғамхўрлиги ва кундалик ёрдами беқиёсдир. Бу ёрдам чўлни ўзлаштириш юзасидан олиб бораётган кундалик ишларимизда, пахтачиликни ривожлантириш борасидаги бутун фаолиятимизда ўз аксини топмоқда. Партия XXV съезди пахтанинг ялпи ҳосили ва ҳосилдорлигини оширишни асосий вазифалардан бири қилиб қўйган эди. Ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилига якун ясалган ва унинг иккинчи йили яхши бошланган шу кунларда биз шуни зўр қувонч билан қайд қиламизки, партиямизнинг бу наказини шараф билан амалга оширилмоқда. Буни чўл зонасида ташкил топган бизнинг хўжалигимиз мисолида ҳам кўриш мумкин.

Совхозимиз ишчилари ўтган йилни катта муваффақиятлар билан якунладилар. Давлатга планда кўзда тутилгандан 410 тонна кўп — жами 5996 тонна «оқ олтин» сотилди. Ҳосилдорлик гектар бошига 29,7 центнерга етди. Шуниси қувончлики, хўжалигимизда пахтачиликни комплекс механизациялаш йўлидан бормоқда. Ҳар йили етиштирилган ҳосилнинг 75-80 процентини машиналар билан териб оляпмиз. Бу — пахта таннархини арзонлаштириш ва меҳнат сарфини камайтириш имконини бермоқда.

Совхоз партия ташкилоти хўжаликка раҳбарлик усул ва услубларини мунтазам такомиллаштириб бормоқда. Биз, айниқса, коммунистларни бригада ва бўлимларга тўғри жойлаштириш, барча ишлаб чиқариш участкаларини пахтачиликда бой тажриба тўплаган коммунист кадрлар билан мустаҳкамлашга эътиборни кучайтиряпмиз. Коммунистлар пахта ҳосилдорлиги ва ялпи ҳосилни оширишда бошқаларга ибрат кўрсатмоқдалар. Дўстмурод Тошев, Тўхта Рўзибоев, Исмат Ёрқулов, Кенжа Расулов, Хуррам Хурсандов каби коммунистлар бошчилик қилаётган бригадалар ўнинчи беш йилликнинг биринчи йилини ҳосилдорликни гектар бошига 33-39 центнерга етказиш билан якунладилар. Улар бу йил янада юксакроқ марраларни кўзламоқдалар. Али Новвотов, Саноат Элбоева, Мавжуда Назирова каби коммунистлар активлик ва илғорлик намуналарини кўрсатиб, ҳар йили ғўза парвариши ва пахта йиғим-терими даврида социалистик мусобақа пешқадами бўлаётирлар. Уларнинг ҳар бири 200-250 тоннадан пахта териб топширишди.

Қуйидан вужудга келаётган барча фойдали ташаббусларни вақтида илғаб олиб, уни ривожлантириш ва омманинг умумий мулкига айлантириш қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришнинг энг яхши омилларидандир. Партия ташкилоти коммунистлар билан суҳбатлар чоғида кўпроқ уларнинг таклиф ва мулоҳазаларига қулоқ солмоқда. Ҳосилдорликни ошириш, кам чиқим қилиб кўп ва сифатли маҳсулот етиштириш юзасидан билдирилаётган таклифлар ҳамма вақт қўллаб-қувватланмоқда. Ўтган йили коммунист Турди Бекназаров партия ташкилотига келиб бир неча йилдан бери пахта тайёрлаш планини бажаролмай келаётган бригадага юборишларини сўради. Биз бу илғор механизаторнинг илтимосини қондирдик. Турди Бекназаров 3-бўлимдаги қолоқ бригадада аввал механизатор, сўнг бригада бошлиғи бўлиб ишлади. 75 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 36 центнердан пахта етиштирилди. Ташаббускор коммунист бошлиқ бригада бу йил 40 центнерлик маррани кўзламоқда. Хўжалик учун муайян иқтисодий фойда келтираётган бундай ташаббусларни совхознинг бошқа соҳаларида ҳам кўриш мумкин. Масалан, Озода Отамуродова ҳар бош сигирдан 4500 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олиб, бу йил сут миқдорини 5000 килограммга етказиш юзасидан социалистик мажбурият олди. Коммунист ибрати чорвачилик фермасида 4000-5000 килограммчилар ҳаракатининг бошланишига сабаб бўлди. Бошқа чорвадор ходимлар ҳам бу ташаббусга қўшилиб, оширилган мажбуриятлар олиб меҳнат қилмоқдалар. Шунинг учун ҳам хўжаликнинг барча тармоқлари рентабеллик бўлиб, ўтган йили совхоз бўйича 1,5 миллион сўмдан кўпроқ соф фойда олинди. Даромаднинг кўпайиб бораётгани совхоз ишчиларининг маданий-маиший турмушини янада яхшилаш, хўжалик экономикасини мустаҳкамлаш, кенг кўламда янги қурилишлар олиб бориш имконини бермоқда. Қисқача айтганда, совхозимиз коллективи КПСС XXV съезди қарорларини изчиллик билан амалга ошира бориб, катта яратувчилик йўлидан бормоқдалар.

Қ. ТОШТЕМИРОВ,
Қашқадарё область, Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхози партия комитетининг секретари.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»-ДА БОСИЛГАЧ...

«ИЧКИЛИК ГИРДОБИДА»

Шу сарлавҳа остида босилган (газетамизнинг 1977 йил 12 январь сони) фельетонда Тошкент шаҳар ҳушёрхоналарига маст ҳолда келтирилган айрим шахсларнинг кирдикорлари очиб ташланган эди.

Ушбу фельетон юзасидан бир неча ташкилотлар бизга жавоб йўллашган. Қуйида ана шу жавобларнинг мазмуни билан танишишингиз мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИ:

Фельетон Муқимий номли Ўзбек Давлат музикали театри коллективи ўртасида муҳокама қилинди. Бу борада тегишли чора-тадбирлар кўрилди. Ҳушёрхонада «меҳмон» бўлганлардан Муқимий номли Ўзбек Давлат музикали театри артисти Р. Мустафин вазифасидан четлатилди.

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ:

Фельетон институт партия комитетида муҳокама қилинди. Ўқув юртидаги интизом масаласи илгари ҳам кўриб чиқилган эди. Ушбу фельетон юзасидан ишлаб чиқилган тадбирлар амалга оширилмоқда. Жамоатчилик асосида ишлайдиган милиция таянч пункти ташкил қилиняпти. Таянч пункти учун махсус хона ажратилди. Ўртоқлик халқ судлари составлари қайта кўриб чиқилди. Яқинда ўртоқлик халқ судлари аъзолари билан семинар ўтказилади. Унга шаҳар ва район халқ суди, маъмурий органлардан масъул ходимлар таклиф этилади.

Институт маъмурияти ва партия комитетининг қарори билан фельетонда номлари тилга олинган жисмоний тарбия кафедрасининг ассистенти В. Хайнов, студентлардан Ц. Мундузов, катта механик А. Деревянколарга виговор эълон қилинди. Қурилиш факультетининг бешинчи курс студенти Т. Абилов институтдан ҳайдалди.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ:

Фельетон институт ректорати ва партия комитетининг кенгайтирилган мажлисида муҳокама қилинди. Ичкиликка ружу қилиб, коллектив шаънига доғ туширганлар қаттиқ танқид қилинди. Айбдорлардан Ж. Умирбоев, Л. Бородин, Р. Ахметзокировлар олий ўқув юртидан ҳайдалди.

Жиноятчиликка, қонунбузарларга қарши курашувчи комиссиянинг фаолияти кучайтирилди. Комиссия раислигига махсус юридик маълумотга эга бўлган ўқитувчи З. Жалилов сайланди. Ўн уч кишидан иборат комиссия жамоат тартибини сақлаш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилди.

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЗКУЛЬТУРА ИНСТИТУТИ:

Фельетон институт ректорати, партия бюроси, касаба союз ва комсомол комитетларида атрофлича муҳокама қилинди. Жамоат жойларда маст ҳолатда бўлган ўқитувчи Б. Иноғомовга шахсий ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан виговор берилди. Студентлардан Т. Норматов ва Э. Сувоновларга эса комсомол шахсий ҳисоб карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор эълон қилинди. Институт педагогик коллективи зиммасига ичкиликбозликка қарши курашни кучайтириш вазифаси юкланди.

ТОШКЕНТ ЭЛЕКТР ТЕХНИКА АЛОҚА ИНСТИТУТИ:

Фельетондаги фактлар институт коллективи ўртасида кенг ўрганиб чиқилди. Жамоат жойларда масъулиятсизлик билан маст ҳолда юрган ўқитувчи Р. Гизатуллин вазифасидан четлатилди. Студентлардан О. Маматов ва А. Бермагамбетовларга маъмурий ҳамда комсомол йўли билан қаттиқ чоралар кўрилди. Институтда бундан буён сиёсий-тарбиявий ишларни янада кучайтириш тадбирлари белгиланди.

Шунингдек, «Ичкилик гирдобида» фельетони юзасидан бошқа ташкилотлардан олинган жавобларда ҳам жамоат тартибини бузганларга қаттиқ чоралар кўрилгани бу соҳада тегишли тадбирлар амалга оширилаётгани маълум қилинади.

ЎН ТЎРТЛАР ТАШАББУСИ КЕНГ ҚАНОТ ЁЯВЕРСИН

КАТТА ДОВОН

Яқинда Гулистон шаҳридан хушхабар келди. Унда шаҳардаги Ўзбекистон комсомоли 50 йиллиги номли тикувчилик фабрикасининг ишчиси, илғор тикувчи моторист Гулчеҳра Бекбўлатова беш йилликнинг икки ярим йиллик топшириғини бажариб, кейинги икки ярим йил ҳисобига ишлаётганлиги айтилади.

Республикамизда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг олтмиш йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун кенг меҳнат майдонига чиққан жонкуйиб ватанпарвар ишчилар орасида Гулчеҳра Бекбўлатованинг номи ҳам алоҳида ўрин олади. «Ўн тўртлар» ташаббуси деб номланган ва ҳозирги кунда ўн тўрт илғор ишчи бошлаган катта ҳаракат бутун республика бўйлаб кенг ёйилди. Гулчеҳра Бекбўлатова ҳам ана шу ўн тўрт ташаббускор ишчининг бири. Шу туфайли ҳам унинг унумли ва самарали меҳнат қилаётганлиги бошқалар учун алоҳида ибратлидир.

— Мен бир беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажаришга астойдил аҳд қилганман, — дейди, Гулчеҳра Бекбўлатова, — демак, бу мендан ҳар качонгидан ҳам унумлироқ ишлашни ва сифатли маҳсулот етказиб беришни талаб қилади. Мен ошган дастлабки довон фақат мен учунгина эмас, балки бутун коллективим учун ҳам жуда мароқли бўлди.

Ўзбекистон комсомоли 50 йиллиги номли Гулистон тикувчилик фабрикаси республикамиздаги энг ёш корхоналардан бири ҳисобланади. Шундай бўлишига қарамай оз вақт ичида бу корхонада ғоятда меҳнатсевар коллектив вояга етди. Ҳозир бу ерда «Ўн тўртлар» ташаббуси изидан бораётган илғор ишчиларнинг сафи кун сайин кенгайиб бормоқда. Чунки, ўн тўрт ташаббускорнинг бири ана шу корхонада дугоналари билан ённа-ён туриб жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилмоқда. Булар орасида Гулчеҳра эришаётган ютуқлар алоҳида диққатга сазовор бўлаётир. У беш йиллик мобайнида юксак маррани кўзлаган экан, кундан-кунга янгидан-янги ютуқларни қўлга киритаётир. У деярли ҳар куни фабрикада юксак меҳнат унумдорлигига эришмоқда. Смена топшириқларини 210-220 процентга етказиб бажараётир.

Масалан ҳар бир ишчи учун фабрикада бир сменада 113 та кўйлак тикиш лозим бўлса, илғор ишчилар бу кўрсаткични ортда қолдирмоқдалар. Гулчеҳра эса бу топшириқни икки баравардан ҳам ошириб адо этаётир.

— Бундай юксак кўрсаткичга қандай қилиб эришяпсиз, деб сўрашади, — дейди у. — Мен бунга жавобан, кўпинча, қунт билан ишлайман, вақт бекорга сарф бўлишига йўл қўймайман, деб жавоб қиламан. Тўғриси ҳам шу-да.

Гулчеҳра Бекбўлатованинг бу фикрига яна кўп нарсаларни қўшимча қилса бўлади. Чунончи, у ўз касбини пухта эгаллаб олган, сўнгра бу касбни бутун қалби билан севади. Шунинг учун ҳам у тайёрлаган маҳсулотнинг ҳаммаси юксак сифат билан қабул қилинмоқда. У тиккан кўйлаклар биринчи тақдим этишдаёқ топширилмоқда. Юксак сифатли ишлари, бунинг устига намунали хулқи, меҳнатга садоқати бошқаларга ҳам намуна бўлмоқда.

— Гулчеҳрамизнинг меҳнатда эришаётган ютуқлари, айниқса ташаббускор ишчи сифатида қўлга киритаётган ютуқлари бутун коллективимизни қувонтирмоқда, — дейди фабрика меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг бошлиғи Н. Ибодуллаева, — унинг шу кунлардаги самарали ва сифатли ишлари мўлжаллаган юксак маррани эгаллашидан далолат бериб турибди.

Гулистонлик тикувчи мотористнинг иши кундан-кунга салмоқли бўлмоқда. Унинг меҳнат беллашувида ҳамон илгарилаб бораётганлиги бутун коллективни олға етакламоқда. Демак, ўн тўртларнинг ватанпарварлик ташаббуси салобат билан одимламоқда. Шу боисдан ҳам бу ташаббуснинг бошловчиларидан бири Гулчеҳра Бекбўлатованинг шу кунлардаги ажойиб ютуқлари тағин ҳам диққатга сазовордир.

Я. ТЎХТАЕВ.

«Космос-897» парвозда

1977 йил 10 мартда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-897» учирилди.

Йўлдош бортида космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

АНАСТАСИЯ ЧУДНАЯ ИЗДОШЛАРИ

УСТОЗ ТАЖРИБАСИ — ШОГИРД БОЙЛИГИ

РЕПОРТАЖ

«Волга» сут соғиш аппарати ўрнатилди. Сигирлар бирин-кетин соғила бошлади. Бидонлар сутга тўлди. Сут машиналари завод томон йўл олди. Пода оғилхонага таралди. Ферма ходимлари эрталабки ишга якун ясаб, галдагисига тараддуд кўра бошлашди.

Сиртдан қаралса, бу оддий ишга ўхшайди. Лекин ферма ходимлари фаолиятига синчковлик билан назар ташланса, ҳар бир ҳаракат замирида катта меҳнат, халқ ризқи-рўзини бунёдга келтириш иштиёқи ётгани маълум бўлади. Сутни сигирлар берса, агрегатлар соғиб олса ҳам, уни чорвадорлар емишини едириб ҳосил қилади. Карима Сафарова билан Ҳанифа Саидова фермага ишга келган куниёқ шуни фаҳмлашди.

Бироқ ҳали масаланинг туб моҳиятига ета олишгани йўқ эди. Шуниси қизиқки, чорвадорлар меҳнатини енгиллатади, иш унумини оширади, маҳсулотни кўпайтиради, таннархни арзонлаштиради деб мақталган «Волга» соғин агрегатлари тездаёқ «Тандем-20» агрегатига алмаштирилди. Бунинг сири ҳам номаълум эди ёш соғувчиларга.

Шунда улар жаҳон рекорди қўйган чорвадор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Давлат мукофоти лауреати Анастасия Ивановна Чуднаяга сиртдан мурожаат қилишди, аниқроғи унинг кўп, серқаймоқ сут соғиб олишдаги маслаҳатларини газетадан ўқиб чиқишди. Анастасия опа бундай деган эди:

— Мен «Волга» агрегатини камситмоқчи эмасман, асло ундай эмас. Лекин «Тандем-20»га ихлосим баланд. Бонси, «Волга»да битта сигирни соғишга беш минут вақт кетса, «Тандем-20» да олти-етти минутда ўнта сигир соғилади. Фермалар, комплексларда сигирлар сони кўпайтириляпти, маҳсулдорлигини оширишимиз керак. Чорвачиликни пахтачилик даражасига кўтариш вазифаси қўйилган ҳозирги пайтда янги, серунум агрегатларни дадил қўллаавериш керак. Бундан ютсак ютамизки, ютқазмаймиз.

Қизлар «Тандем-20»да ишлай бошлашди. Аммо янги агрегатнинг «сир»ини билиш осон бўлмади, аниқроғи қизлар уни ишлатишда тажрибасизлик қилиб қолишди. Оқибатда сигирлардан кутилганча сут соғиб олинмади, сут таркибидаги мой кам бўлди. Шунда 20 нафар соғувчи Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институтининг «Красний водопад» экспериментал базасига келиб, устози Анастасия Чуднаянинг тажрибасини ўрганишди.

Илм билан асосланган, техника билан қуролланган тажриба дугоналарнинг мушкулини осон қилди. Аввалига «бўйин товлаган» «Тандем-20» энди соғувчилар амри билан ипакдай эшилиб хизмат қила бошлади. Кунига ҳар бош сигирдан соғиб олинган сут кўпайди, мой ортди. Қисқа вақтда бой берилган фурсатнинг ўрни қопланиб, маҳсулотлар тайёрлаш кескин кўпайтирилди.

— Устозим Анастасия опа тажрибасига таяниб, — деди Карима, — парваришимдаги сигирлар сонини 120 бошқа етказишга, ҳар бошидан 4.200 килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилдим.

— Устоз тажрибаси — шогирд бойлиги, — қўшимча қилди Ҳанифа, — билимимиз, тажрибамиз бор. Энди сигирлар боқимини кучайтириб, сутини кўпайтиришимиз даркор.

Ҳар икки дугона Жомбой районидаги «Октябрь» колхозининг сут-товар фермасида мусобақалашиб ишлаяпти, кунлик сут соғиш графигини бир ярим-икки ҳисса ошириб адо этяпти. Улар ўзлари парваришлаётган ва соғаётган сигирлар сутини бир йилда 300 литрдан кўпайтириш учун курашяпти.

Пахтачиликка ихтисослаштирилган бу хўжаликда Карима Сафарова, Ҳанифа Саидова, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Турсун Қаршиев, Гулсора Мастонова, Ўрозгул Хўжакелдиеваларнинг фидокорона меҳнатлари туфайли чорвачилик ҳам шахдам одимлар билан ривожлантирилмоқда, аниқроғи «Октябрь» колхози сут-товар фермасидаги ишларни комплекс механизациялаш йўли билан маҳсулотлар етиштиришни кўпайтиришда илғор тажрибалар мактабига айланди.

Биз Карима билан Ҳанифанинг табель дафтарига кўз ташладик. Рақамлар муттасил юксалишдан далолат беряпти. Баъзан қиш фаслида сигирлар сутини камайтиради, деган сўзларни эшитамиз. Бу ҳаёт исботлаган факт эмас, балки фаолиятсизликни ниқоблаш учун ўйлаб топилган баҳона! Парвариши муттасил кучайтириб борилган, зоотехника кўригидан ўтказиб турилган сигирлар йилнинг тўрт фаслида ҳам кўп ва серқаймоқ сут бераверади. Буёғи ферма ходимлари, хусусан соғувчилар, молбоқарлар, қолаверса, мутахассисларнинг матонати ва жасоратига боғлиқдир. Икки дугонанинг шу кунлардаги бунёдкорлик ишлари бу фикримизни тўла тасдиқлади.

Лекин масаланинг айрим нозик томонлари борки, буни унутиш ярамайди. Сигирлар бир кишига ўрганади. Иккинчи киши соғмоқчи бўлса, сутини камайтиради. Айрим фермаларда асосий сут соғувчилар ўрнида уларнинг қизлари ёки келинлари ўринбосарлик қилишади. Бунга йўл қўймаслик керак. Ўша қизлар ёки келинлар ҳам Карима ва Ҳанифаларга ўхшаб фермаларнинг доимий ходимлари бўлиб қолсалар яхши бўлар эди. Баъзан бўғоз сигирлар бузоқлагунча соғилаверади. Бу ҳам мақсадга мувофиқ эмас. Сигирлар туғишига 55-60 кун қолганда соғишни тўхтатиш керак. Бу билан келгусида сутни янада кўпайтиришга замин яратилади.

Колхоз сут-товар фермасида ҳаёт қайнайди. Оқ кийимлик қиз-жувонлар сигирлар атрофида парвона. «Тандем-20» агрегатлари нуқсонсиз ишлаяпти. Сут булоғи қайнаб тошяпти. Ферма коллективи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб тўёналар билан кутиб олиш учун бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишлаяпти.

Колхоздан қайтишимизда яна бир қувончли воқеанинг шоҳиди бўлдик. «Октябрь» колхози Жомбой районидагина эмас, балки Самарқанд областида илғорлар қаторида биринчи квартал сут тайёрлаш планини муддатидан илгари адо этди. Бу йил хўжалик бўйича ҳар бош сигирдан 4-4,3 минг литр сут соғиб олиш, ҳар бош қорамолнинг тирик вазнини 400 килограммдан ошириб гўштга топшириш, «ремонт»га чиқариладиган сигирлар ўрнини зотли ғунажинлар ҳисобига тўлдириш, ҳар 100 бош сигирдан 100 та бузоқ олиш учун курашиш уларнинг юбилей йили шиорига айланди.

Ваъда — вафоси билан гўзал. Азамат ферма коллективи бутун куч-ғайратлари, билим-тажрибаларини сафарбар этиб, ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йили топшириқларини шараф билан адо этадилар, бугунги рекордни эртага нормага айлантириб, янада юксак чўққиларга кўтариладилар деган умиддамиз.

Эътиборхон МУҲАММАДЖОНОВА.

Самарқанд области.

ЗАФАРЛИ ОДИМЛАР

СИРДАРЁ. Оқолтин районининг азамат чорвадорлари давлатга гўшт сотиш квартал планини ошириб адо этдилар. Ҳозирга қадар пландаги 164 тонна ўрнига 176 тонна бўрдоқи гўшти етказиб берилди. Район чорвадорларининг бу ютуғига «Фарғона», «Андижон» ва «Партия XXIII съезди» совхозларининг бўрдоқибоқарлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Шунингдек, Ильич районичорвадорлари ҳам давлатга гўшт сотиш биринчи квартал планини ошириб адо этдилар.

ТОШЛОҚ. Район чорвадорлари 291,1 тонна юқори сифатли гўшт топшириб, биринчи квартал планини ортиғи билан бажардилар. Гўштга топширилган ҳар бир бўрдоқининг тирик вазни 420 килограммданни ташкил этди.

ДЕҲҚОНОБОД. «СССР 50 йиллиги» совхозининг донгдор бош чўпони, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Амирали Эшбоев ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилида ҳар юз бош совлиқдан 250 тадан қўзи олган эди. Бу йил бундан ҳам ортиқроқ қўзи олмоқчи. Донгдор бош чўпон қўзилатиш мавсумига пухта ҳозирлик кўрмоқда.

ОҲАНГАРОН. «Ғаллақудуқ» совхози чорвадорлари шу йилнинг биринчи кварталида 130 тонна чўчқа гўшти топширишни планлаштирган эди. План бир ярим баравар ошириб бажарилди.

ХОВОС. Янги ташкил топган 8-совхозда бу йил биринчи марта 2 минг гектар майдонга экин экилади. 18 та сеялка, 129 та комплекс борона ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари тахт қилиб қўйилди.

Совхоз бу йил давлатга 2200 тонна пахта ва кўплаб бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беради.

КИТОБЛАР ОЛАМИДА

ЛУҒАТДА АНЪАНА ВА МЕЪЁР

«Ижтимоий-сиёсий терминлар луғати»* республикада хизмат кўрсатган фан арбоби Олим Усмоннинг иштироки ва таҳририда яратилган. Йигирма мингдан ортиқроқ сўзни қамраган мазкур луғат Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тил ва адабиёт институти терминология сектори коллективининг ўн йиллик меҳнати самарасидир.

Китобнинг қиммати фақат қамровининг кенглигида эмас. Унда луғатчилик тажрибасида ҳозиргача кўрилмаган бир қанча янги принциплар қўлланилган. Ҳаммага аёнки, матбуот саҳифаларида, турли луғат, қомус, монография ва дарсликларда ижтимоий-сиёсий терминларни истифода этишда баъзан ҳар хиллик, номунтазамлик ҳоллари содир бўлиб туради.

Ҳар бир тушунчани ифодалаган янги атама қайси тилдан, қандай йўл билан келиб қўшилган бўлмасин, бу энди бизнинг сўзимиз, тилимизнинг луғавий бисоти бўлиб қолади. Чунки, қабул қилинган сўз янги тилнинг грамматик қонунлари асосида бошқа сўзлар билан муносабатга киришади ва кўпинча янги терминологик ёки услубий маъно англатадиган бўлиб қолади. Масалан, ҳатто Ғарбий Европа тилларининг ўзида ҳам **профессор, доктор, президент, фронт, штраф, эксперт, революция, интернационал** сингари кўплаб сўзлар аксарият бир-биридан жиддий фарқ қилувчи маъноларни билдиради.

Луғатда ўзбек тилининг ўзига хос тарихий тараққиёт хусусияти ҳисобга олинган: унда **арбитр-ҳакам, интервью-мусоҳаба, коммерция-тижорат, процесс-жараён, энциклопедия-қомус, эпопея-жангнома, революция-инқилоб** каби юзлаб «эски» ва «янги» сўзлардан ҳар бирининг ўз қўлланиш ўрни, мавриди борлиги қайд этилган.

Умуман, сўзнинг чиқити бўлмайди. Ўз ўрнига қўйилган, топиб айтилган ҳар бир термин жоиздир.

Тилни ўзига хос табиий-ижтимоий ҳодиса, тарихан таркиб топган ва доим ривожланиб борадиган организм, яхлит бир система деб тушунилар экан, сўз унинг ашёсидир. Binобарин, сўз, айни ҳолда эса ижтимоий-сиёсий термин хусусида гап борганда, ҳар бир термин (истилоҳ)нинг тилдаги ўрнини, унинг пайдо бўлиш, ривожланиш, актив ёки пассив ҳолатга кўчиш ёҳуд истеъмолдан чиқиб қолиш, унитилиш сабабларини таҳлил қилганда айниқса эҳтиёт бўлиш, объективлик билан иш кўришга тўғри келади.

«Ижтимоий-сиёсий терминлар луғати»да **миллий** сифатидан ясалган 124 та русча-ўзбекча термин ўз аксини топган (146—149-бетлар). Инқилобдан олдин «миллат—дин, мазҳаб» деб талқин қилинган тушунчани мазкур луғатда келтирилган **миллий** сифатидан ясалган бой ранг-баранг терминологик жамғарма билан қиёслаганда, бу тилимизнинг шунчаки оддий бойлигигина эмас, шу билан бирга, Улуғ Октябрь бонги садолари остида асрий ғафлат уйқусидан уйғонган халқимизнинг миллий онгида юз берган янги, илғор тушунчаларнинг ифодаси эканлигини кўриш, ҳис этиш жуда мароқлидир.

Қадимги замонларда «меҳнат — машаққат орттирувчи, қийновчи» деган сўз эди. Бизнинг замонамизда эса меҳнат шон-шараф, моддий ва маънавий бойликлар яратиш воситасига айланган, у бунёдкорлик мазмуни касб этиш баробарида, кишилар ўртасида янгича муносабатларни келтириб чиқарди. Шу тариқа меҳнат фақат «сабаби тирикчилик» эмас, балки иқтисодий, сиёсий, ахлоқий, эстетик, тарбиявий категорияга айланди. Бунинг натижаси ўлароқ тилда **иш** ва **меҳнат** сўзлари заминида юзлаб янги истилоҳлар пайдо бўлди. Масалан, луғатда ҳар иккала сўздан ясалган 116 та русча термин ўзбекча эквиваленти (муқобили) билан берилган.

Китобни диққат билан ўқиган киши шу нарсани илғаб оладики, бу шунчаки терминлар мажмуаси, амалий бир луғатчилик эмас, балки ҳар тарафлама ўйлаб, асослаб ишлаб чиқилган муайян адабий-илмий тил концепцияси заминида бунёд этилган яхлит бир лингвистик системадир.

Лекин луғат айрим нуқсонлардан ҳам холи эмас.

Космическое государство бирикмасини мабодо кўр-кўрона таржима қилиб, **«космик давлат»** деб берилса, гўё қандайдир «космосдаги давлат» тушунилиб қолган бўлар эди. Терминологик луғатда эса, худди ана шундай бўлиб чиққан (113-бет). Ҳозир матбуотимизда буни **космосгир давлат** деб қўлланилаётгани наҳотки луғатнинг тузувчиларига маълум бўлмаса.

Айниқса, имло масаласида собитқадамликка унчалик риоя қилинмаган кўринади. Масалан, **хом ашё, ишхақи, ғайритабиий, иккиюзламачи, тилёғламалик** каби сўзлар бир ўринда қўшиб, бошқа жойларда эса ажратиб ёзилган (126, 210, 254, 283, 324, 231, 52, 122, 87, 320. 326, 120-бетларга қаранг) ҳолбуки имло масаласида мактаб ўқувчисидан тортиб редакция-нашриёт ходимларигача —барча кишилар луғатга мурожаат этишади.

Бир қанча ҳолларда айрим сўзларнинг бошқа луғатларда берилган талқини билан бу китобда тавсия қилинаётган атамалар ўртасида катта фарқ бор. Масалан, 1934 йилда чоп этилган русча-ўзбекча тўла сўзликда «параф-жимжима имзо» (24-бет) деб кўрсатилган бўлса, бир томли русча-ўзбекча луғатда «парафировать —розилик белгиси қўймоқ, бирор ҳужжатга ўз исми ва фамилиясининг бош ҳарфларини ёзиб қўймоқ» (527-бет) деб изоҳланган. Бу луғатда бўлса «парафирование — парафлаш, ишора-имзо қўйиш» (186-бет) тарзидаги янги термин тақдим этилади. Бу мақбул таклиф. Лекин Олим Усмон ва Ренат Дониёровларнинг «Русча-интернационал сўзлар изоҳли луғати»да (1965) телевидения, телевидение (146-бет) шаклида ёзилган атама бу ерда яна ўзгача имло ва талаффуз билан телевизия, телевидения (294-бет) деб қайд этилади. Тузувчилар бу ерда сўзнинг этимологиясига («теле —юнонча **узоқ**, **«визио»** —лотинча **кўриш**) асосланган ҳолда уни шундай ёзишни таклиф этишган кўринади. Эҳтимол, бундай мулоҳазаларда ҳам асос бордир. Бироқ, бу каби юзлаб янгиликлар термин сифатида тақдим этиларкан, ўқувчилар бундан огоҳ бўлишлари лозим эди. Чиндан ҳам, сўзларнинг ёзилиши луғатлардан-луғатларга, китоблардан-китобларга ўзгариб бораверса, янги-янги «вариант»лар таклиф қилинаверса, бундай қўлланмаларни фойдаланиш учун олган кишиларнинг саводхонлиги масаласи қандай бўлади? Луғатга назарий қисм ҳам илова қилинса яхши бўлур эди.

Булардан ташқари, термин билан сўзнинг чегараси, луғатнинг тузилиши хусусида ҳам тушунмовчиликлар бор. Масалан, одатдаги луғатларда сўзлар маълум луғавий бирликлар атрофида «уя»ларга жамланиб берилардн. Бу ерда эса терминлар сидирғасига ёзилган. Шунингдек, аллақанча зарур ижтимоий-сиёсий терминлар китобга кирмай қолгани ҳолда, талай сўзлар ишнинг ҳажмини кенгайтириш, уни савлатлироқ қилиш учунгина жой олганга ўхшайди. Ишнинг ўзини ҳам, унинг мазмуни ва мундарижасига мослаб, «Кўп учрайдиган ижтимоий-сиёсий сўз ва терминлар луғати» деб номланса дуруст бўлар эди.

Ниҳоят, китоб кам нусхада чоп этилганини қайд қилмоқ лозим.

Ҳар қандай катта ишда, хусусан, биринчи марта яратилган бу каби салмоқдор асарда юқорида қайд қилинган хато ва камчиликлардан қочиб қутулиш қийин. Қолаверса, бу нуқсонларнинг аксарияти умуман луғатчилик илми ва имломизнинг бир тўхтамга келинмаган мураккаб масалаларида юз бераётган чалкашликлардан келиб чиққан деб ҳисобламоқ лозим.

О. АЗИЗОВ,
филология фанлари доктори, профессор.
Ғ. САЛОМОВ,
филология фанлари кандидати, доцент.

*) Ўзбекистон ССР «Фан» нашриёти. Тошкент-1976 йил.

оламда нима гап

ТАСС ва АПН мухбирлари хабар қилади

ДЕҲЛИ:

СССРНИНГ ТИНЧЛИК СИЁСАТИГА БАҒИШЛАНГАН КИТОБ

Ҳиндистоннинг «Нэшнл паблишерз» нашриёти ҳинд публицисти Ранчанана Саханинг «Совет тинчлик сиёсати» номли китобини нашр этди.

Совет ҳукумати, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси бундан 60 йил муқаддам СССР ташкил топган кундан бошлаб Лениннинг тинч-тотув яшаш сиёсатини оғишмай амалга ошириб келмоқда. Совет Тинчлик программаси халқаро вазиятни соғломлаштиришга, кескинликни юмшатиш жараёнини мустаҳкамлаш ва кенгайтиришга қаратилган. Жаҳон тинчлик кенгашининг Бош секретари Ромеш Чандра китобга ёзган сўз бошида бу программа янги китоб саҳифаларида жуда яққол кўрсатиб ўтилган, деб уқтириб ўтади.

Ранчанана Саха Совет Иттифоқининг кейинги йиллардаги тинчлик йўлидаги ташаббусларига юксак баҳо бериб, ўз асарида СССРнинг ташқи сиёсат йўлини ишлаб чиқишга КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев катта ҳисса қўшганлигини таъкидлайди. (ТАСС).

ВАШИНГТОНДАГИ ТЎҚНАШУВ

ВАШИНГТОН. 11 март. (ТАСС). Америка матбуотининг таъкидлашича, «Мусулмон ханафийлар» диний мазҳабига мансуб бир гуруҳ қуролли кишилар халқаро Исломия марказининг Вашингтондаги шаҳар бошқармаси биноси билан яҳудийларнинг «Бнай брит» қароргоҳини ишғол қилдилар. Шу биноларга туташ районларни қўшинлар ва полициячилар ўраб олишди. Ҳужум вақтида бир неча киши ўлдирилди, 10 га яқин киши ярадор бўлди. Полициянинг маълумотига кўра, 100 дан ортиқ кишини гаровга ушлаб турипшпти. Уларнинг тақдири ҳақида ҳеч нима маълум эмас. Шу муассасаларнинг ходимлари ва уларга келувчилардан кўплари баррикада қуриб, кабинетларга яшириниб олганлар.

Ана шу воқеаларнинг ҳаммаси қўриқлаш анча кучайтирилган Оқ уйнинг шундоққина ёнгинасида рўй берди. Қуролли гуруҳларнинг аъзолари бир қанча талаб қўйдилар. Улар бу талаблар бажарилмаса, гаровга олинганлар ўлдирилади, деб айтганлар. Жумладан, улар «Муҳаммад — худонинг ердаги пайғамбари» бадиий фильмини Қўшма Штатларда кўрсатишни тақиқлашни талаб қилмоқдалар. Уларнинг фикрича, бу фильм мусулмонларнинг диний ҳиссиётларини ҳақорат қилади. Яна улар, ЮПИ агентлигининг хабарига кўра, «уларнинг диний мухолифлари бўлган» ва ҳозирги кунларда турли жиноятлари учун умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилиниб, турмада ётган бир неча кишини бизга беринглар, деб талаб қилмоқдалар.

Совет фани ва маданияти дўстлари Венесуэла маркази Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигига бағишлаб кеча ўтказди.

КАРАКАС:

ОКТЯБРНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ШАРАФИГА

Венесуэла ёзувчилари уюшмасининг раиси, ҳукмрон Демократик ҳаракат партияси раҳбарлик органининг аъзоси Мануэль Висенте Магальянес кечада СССР тўғрисидаги хотираларини гапириб берди. Бултур у Совет Иттифоқига сафар қилиб, Осиё ва Африка мамлакатлари ёш ёзувчиларининг Совет Ўзбекистони пойтахти — Тошкентда ўтказилган учрашувида кузатувчи бўлиб қатнашган эди.

Совет кишиларининг турмушининг ҳамма соҳаларидаги муваффақиятлари венесуэлалик ёзувчида жуда катта таассурот қолдирди. У Ўзбекистонни «Оқ олтин — пахта республикаси» деб атаб, унинг ҳақида завқ-шавқ билан гапириб берди.

Мануэль Висенте Магальянес совет ёзувчилари билан бўлган учрашувларни, СССРда китоблар катта тиражда нашр этилаётганлигини айтиб берди. «Совет кишилари — ер юзида энг китобхон халқдир», — деди у. Венесуэла ёзувчиларининг асарлари Совет Иттифоқида нашр этилаётганлиги ёзувчини ғоят мамнун этган.

Ёзувчи ўзининг Тошкентда ўтказган кунларини эслаб, зилзиладан азият чеккан бу шаҳарни қайта тиклаш ишлари зўр суръат билан олиб борилаётганлиги мени қойил қолдирди, деб таъкидлади. Ҳозирги янги Тошкент совет кишилари бирлиги, бирдамлиги ва қардошлигининг тимсолидир, деди у.

Мануэль Висенте Магальянес Совет Ўзбекистонининг экономика, фан, маданият соҳасидаги муваффақиятлари тўғрисида ҳикоя қилиб берди.

Совет фани ва маданияти дўстлари марказининг активлари Висенте Магальянеснинг совет кишиларининг тинчликсеварлиги, улар бошқа халқлар билан ҳамкорлик қилишга интилаётганликлари тўғрисидаги сўзларини қизғин табриклаб, кутиб олдилар. Улар ёзувчининг Венесуэла билан СССР ўртасидаги ҳар тарафлама алоқаларини ривожлантириш тўғрисидаги даъватини қўллаб-қувватлашди.

(ТАСС).

ҚОҲИРА:

КЕНГАШ ЯКУНЛАРИ

Қоҳирада 9 мартда Араб ва Африка мамлакатлари давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларининг биринчи кенгаши ўз ишини тамомлади.

Якунловчи мажлисда қабул қилинган ҳужжатларда кенгаш иштирокчиларининг блокларга қўшилмаслик ва тинч-тотув яшаш принципларига содиқ эканлиги яна таъкидлаб ўтилади, янги янада адолатли халқаро иқтисодий тартиб ўрнатиш зарурлиги айтилади.

Кенгаш иштирокчилари шунингдек, бошқа мамлакатларнинг суверенитетини, территориал бутунлигини ҳурмат қилиш ва ички ишларга аралашмаслик принципларига содиқ эканликларини таъкидладилар. Халқларнинг агрессияга қарши, ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини ҳимоя қилишни талаб этдилар. Улар куч ишлатиш ёрдамида бошқа мамлакатларнинг территориясини оккупация қилишни қонунга хилоф деб ҳисоблайдилар, ҳамда келишмовчиликлар ва можаролар тинч воситалар билан ҳал этилиши керак, деган фикрни қўллаб-қувватлайдилар.

Араб ва Африка мамлакатларининг давлат ва ҳукумат бошлиқлари миллий озодлик учун курашда ўз халқларининг бирлашган фронтини мустаҳкамлаш зарур эканлигини уқтириб ўтдилар. Улар империализмни, мустамлакачилик ва янги мустамлакачиликни, сионизмни, қандай шаклда бўлишидан қатъий назар ирқий ва диний камситишни, жумладан, Жанубий Африкада, бошқа Африка ва Араб территорияларида мавжуд камситишларни қоралаганликларини билдирдилар. Улар Фаластин, Зимбабве, Намибия, Жанубий Африка Республикаси, Жибути халқларининг ўз қонуний миллий ҳуқуқларини тиклаш йўлидаги курашини тўла равишда қўллаб-қувватлаганликларини билдирдилар.

Араб ва Африка мамлакатларининг давлат ва ҳукумат бошлиқлари Жанубий Африка ва Родезиядаги ирқчи режимлар ҳамда уларнинг иттифоқчилари ёрдами билан Ангола, Ботсвана, Лесото, Мозамбик, Замбия сингари суверен давлатларга қарши ҳаракат қилаётган империализмнинг кирдикорларини қораладилар. Кенгаш бу ҳаракатларни бутун араб ва африкаликлар дунёсига қарши қаратилган ҳаракат ва бутун дунёда тинчликка нисбатан таҳдид, деб баҳолади. Кенгаш Исроилнинг қўшини араб мамлакатларига қарши худди шундай ҳаракатларини қоралади.

Араб ва Африка мамлакатларининг давлат ва ҳукумат бошлиқлари кенгаши Исроил, Жанубий Африка Республикаси ва Родезиядаги ҳукмрон режимлар ирқчилик, босқинчилик ва агрессив сиёсатни давом эттиравераркан, Африка Бирлиги ташкилоти, Араб мамлакатлари иттифоқи, БМТ ва бошқа халқаро органлар орқали уларни самаралироқ тарзда сиёсий ва иқтисодий жиҳатдан яккалаб қўйиш учун янги тадбирлар кўришга чақирди. Олий даражадаги кенгаш шу режимларни тамомила сиёсий, дипломатик, маданий, спорт ва иқтисодий жиҳатдан бойкот қилишни давом эттириш, айниқса бу мамлакатларга нефть етказиб беришни тўхтатиш зарур эканлигини таъкидлади. (ТАСС).

ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ БУЗИЛИШИГА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН!

Яқинда Франциянинг Стасбург шаҳрида халқаро суд бўлди. Ўзининг демократик анъаналари билан неккайиб юрадиган ва кўпинча бошқа мамлакатларни шундай «анъаналар» йўқликда айбситадиган Англия ... инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилувчи Европа судининг қора курсисига ўтиришга мажбур бўлди. Етти йилдирки, оккупациячи инглиз қўшинлари Шимолий Ирландияда куч воситасида «тартиб ўрнатмоқдалар». Суд жараёнида уларнинг шафқатсизлиги, инсон ҳуқуларини поймол этаётганликлари далиллар билан исботланди.

Турли вақтларда олинган бу суратларда Шимолий Ирландияни террор ва репрессиялар ўлкасига айлантирган инглиз хавфсизлик кучларининг жиноятлари ўз аксини топган. 1. Ана шу илжайиб турган йигитлар бир неча минутдан кейин инсоний қиёфасини йўқотиб, қуролсиз шимолий ирландияликларни қаттиқ жазолашига ишониш қийин, албатта. 2. Тинч аҳоли тез-тез шундай жазога мубтало этилмоқда. 3. Одамлар репрессиядан қўрқиб, ўз уйида ўтиришни маъқул кўргани учун ҳам Белфастда кўчалар кўпинча шу хил кўринишда бўлади. ТАСС фотохроникаси.

ЛОНДОН:

ПИНҲОНА РУҲДА

Англияда эълон қилинган расмий ахборотда айтилишича, 7-8 май кунлари бу ерда етти мамлакат — Буюк Британия, Италия, Канада, Франция, ГФР, АҚШ ва Япония давлат ҳамда ҳукумат бошлиқларининг учрашуви ўтказилади.

Илгари шунга ўхшаш кенгашлар 1975 йил ноябрида Францияда ва 1976 йил июнида Пуэрто-Рикода ўтказилган эди. Шу етти мамлакатнинг капиталистик дунёда «алоҳида роль» ўйнаши тўғрисидаги даъволари Ғарбда ана шундай тор доирадаги учрашувларнинг ўтказилишига қарши норозилик туғдирган эди.

Кенгашнинг бўлажак иш программаси тўғрисида мамлакат ўртасида ўтказилаётган пинҳона музокаралар жуда кескин тус олди. Франция ҳукумати Лондонда халқаро иқтисодий вазият масалаларигина кўриб чиқилсин, деб талаб қилди. Аммо АҚШ ҳукумати бу таклифга қарши чиқди.

Вашингтон билан Бонн ўртасидаги музокаралар давомида уларнинг позицияларидаги катта ихтилофлар аниқланди. АҚШ ГФРнинг иқтисодий сиёсатини ўзгартириш мақсадида мамлакатнинг ҳукмрон доираларига тазйиқ ўтказди. ГФРдан иқтисодий активликни «рағбатлантириш» деб аталган мақсадлар учун давлат харажатларини кўпайтириш талаб қилинди. Аммо Бонндагилар бу «рецептлар»ни қўлланиш мамлакатда пулнинг қадрсизланишини кучайтиришга олиб боради, деган андиша билан бу талабни рад этдилар.

Келиб чиққан ихтилофлар бўлғуси учрашувнинг конкрет кун тартибини ишлаб чиқишга ҳалақит берди. Буюк Британия бош министри Ж. Калаґэннинг айтишича, бу учрашувда Ғарб экономикасининг ҳозирги аҳволи муҳокама қилинса керак. Бундан ташқари, матбуот хабарларига қараганда, ривожланаётган мамлакатларнинг халқаро иқтисодий муносабатларни бирмунча одилона асосда қайта кўриб чиқиш йўлидаги кураши кучайиб бораётганлиги етти мамлакат раҳбарларини шу проблемани кўриб чиқишни кун тартибига киритишга мажбур қилади.

(ТАСС).

ЖАСОРАТ ВА МАРДЛИК

БУХАРЕСТ, 11 март. (ТАСС). Кеча Румыния Социалистик Республикаси давлат кенгаши биносида чет эл ва румин журналистлари учун бўлиб ўтган матбуот конференциясида РСР президенти Н. Чаушеску нутқ сўзлади.

У айтдики, Румыния бошига тушган табиий офат—зилзила натижасида Бухарест шаҳри ва республиканинг тўққиз уезди зарар кўрди. Бухарестга, Зимнич, Крайова, Плоешти шаҳарларига айниқса кўп шикаст етди. Шу кунгача олинган маълумотларга қараганда 4 мингдан зиёд бино вайрон бўлган. Буларнинг кўпчилиги Бухарест шаҳридадир. 12 мингга яқин уй-жой бинолари авария ҳолатида бўлиб, истиқомат қилиш учун яроқсиз ҳолга келди. Жуда кўп саноат корхоналарига шикаст етказилди. Бу корхоналардан қарийб 200 таси вақтинча ишни тўхтатишга мажбур бўлдилар. Бошқа кўпгина корхоналарда авариялар юз берди. Қишлоқ хўжалигида чорвачиликка катта зарар етди. Юзлаб фермалар вайрон бўлди. Неча ўн минглаб бош қорамол нобуд бўлди. Халқ хўжалигига етказилган жами зарар олти миллиард лейдан ошади.

Н. Чаушеску кишиларни қутқариб қолиш, шаҳарлар ва қишлоқларда ҳаётни нормал изга солиш, корхоналар ва муассасаларнинг ишларини давом эттириш учун партия ва ҳукумат кўраётган тадбирларга тўхталиб ўтди.

Ҳозирги вақтда мамлакатнинг ҳамма шаҳарларида зилзила оқибатларини кўп жиҳатдан бартараф этишга, вайрон бўлган уйларни тозалашга эришилди. Бухарестда бу соҳадаги ишлар давом эттирилмоқда. Ҳозиргача 1387 кишининг ўлганлиги ва 10500 кишининг ярадор бўлганлиги рўйхатга олинди. Ўн минглаб кишилар бошпанасиз қолдилар.

Мол-мулкидан жудо бўлган кишиларга ёрдам бериш чоралари кўрилмоқда. Бу йил Бухарестда планга қўшимча равишда 5000 квартира қуриш учун маблағ ажратилди. 80 проценти вайрон бўлган Зимнич шаҳри бутунлай янгидан қурилади.

Қийинчиликларга ва қурбонларга қарамай, кишилар ҳамма корхоналар ва муассасаларда ўз иш жойларида турдилар. Бизнинг ишчилар синфимиз, зиёлилар, деҳқонлар зилзила етказган зарарни қоплаш учун ўз кучларини аямай ишламоқдалар, деди Н. Чаушеску. Шу кунларда кўпгина корхоналарда план 20—30 процент ошириб бажарилмоқда. Қишлоқ хўжалиги тўғрисида ҳам шундай деб айтиш мумкин. Халқ мана шу оғир дамларда ҳамма қийинчиликларни бартараф этишга бел боғлади. У партия теварагида янада мустаҳкамроқ жипслашиб, юксак сиёсий онглилигини, етуклигини, юксак гражданлик матонатини, инсонпарварлигини намойиш қилмоқда.

✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ ✦ СПОРТ

МАШҚ МАЙДОНЛАРИДА

ФУТБОЛ МАВСУМИ АРАФАСИДА

Олий ва биринчи лига командаларидан бир группаси мавсумга тайёргарликни Қора денгиз бўйидаги спорт базаларида давом эттиришмоқда. Маълумки коллективларнинг раҳбарлари тайёргарликнинг сўнгги кунлари контроль ва ўртоқлик учрашувлари ўтказишга кўпроқ аҳамият берадилар. Бу эса, футбол устозларига ўз шогирдларининг кубок ва чемпионат мусобақаларига техник ва тактик жиҳатдан тайёргарлиги қай даражада эканлигини амалда кузатиш имконини беради. Бу борада олий лигачилар ўртасидаги турнир футбол мутахассисларига кўпроқ қўл келяпти.

Чунончи, Адлерда Москванинг «Торпедо», Ростов-Доннинг СКА, Запорожьенинг «Металлург» ҳамда «Нистру» (Кишинёв) командалари ўзаро куч синашдилар. Учтадан очко тўплаган торпедочилар ҳамда армиячилар пешқадамлик қилмоқдалар. Леселидзе шаҳрида Москва, Тбилиси ҳамда Минск динамочилари, шунингдек кутаисилик торпедочилар, Оржоникидзе спартакчилари ва Олмаотанинг «Қайрат» командаси футболчилари машқларга зўр бермоқдалар. Икки ўйинда ғолиб чиққан олмаоталик футболчилар олдинда бормоқдалар.

Сочидаги учрашувларда «Крилья Советов», «Днепр», Москванинг «Спартак», «Локомотив» коллективлари, «Черноморец» ҳамда «Кубань» футболчилари баҳслашмоқдалар. Уч ўйиндан олти очко жамғарган пойтахт спартакчилари ибрат кўрсатиб турибдилар. «Шахтер» (Донецк), «Шинник» (Ярославль), ЦСКА, «Звезда» (Пермь) коллективларидан иборат яна бир кичик группа Хостадаги спорт базасида машқ қилмоқда. Ўзаро куч синашувларда «Донецк» ҳамда пойтахт футболчилари дуруст натижаларни қўлга киритишган.

Сочидаги марказий стадионда ўтказилган Киев ва Тбилиси динамочилари ўртоқлик учрашувини футбол мухлислари мириқиб томоша қилишди. Қизиқарли бу ўйинда киевликлар дарвозага жавобсиз ягона тўп киритиш билан ютуққа эришишди. Тўпни учрашув тугашига 5 минут қолганда А. Бережной киритди. Учрашувларни СССР терма командасининг бош тренери Н. Симонян кузатиб бормоқда. Айрим командалар мавсумга янги тренерлар раҳбарлигида ҳозирлик кўрмоқдалар.

Москвалик спартакчиларга энди К. Бесков, минсклик динамочиларга О. Базилевич, Ростов-Дон армиячиларига Н. Самарин, Пермнинг «Звезда» командасига эса А. Найденовлар бош тренер қилиб тайинланган. Командаларга ўтган янги ўйинчилар ҳақида ҳам икки оғиз сўз: Ленинграднинг «Зенит» командасига Х. Мириков, А. Распутин, «Крилья Советов» коллективига А. Еськов, «Локомотив» командасига А. Васин, кончилар сафига Ю. Мишин, пойтахт спартакчилари сафига В. Павленко В. Ҳидиятулин, Р. Гильманов қабул қилинган бўлса, Ростов-Дон армиячилари билан В. Теллингер бирга ўйнайдиган бўлди.

Сочида футбол бўйича Бутуниттифоқ судьялар анжумани ўтказилди. Унда олий ва биринчи лига командалари мусобақасини бошқарувчи судьялар танланди. Халқаро тоифадаги судья П. Казаков бошқарган бу йиғинда судьялар назарий ва амалий машғулотларда қатнашдилар. Москвалик мутахассис В. Пронякин ҳар бир футбол ўйинини кинокамера ёрдамида суратга олиб, барча судьяларга телевидение орқали кўрсатиб турди. Бу эса футбол ҳакамлари ишини муҳокама қилишда яхши самара берди.

Судьяларнинг бу йилги тайёргарлиги йиғинига республикамизнинг истеъдодли ёшларидан Ю. Бурнашев, В. Кечинов, Ш. Исмоилов, Н. Раҳмонов, В. Капустянский ва бошқалар иштирок этдилар. 18 кун давом этган ҳакамлар йиғинида футбол ўйинларини бошқарувчи судьялар имтиҳон топширдилар.

А. ИМОМХЎЖАЕВ,
республика тоифасидаги судья.

Сочи шаҳри.

ФОТОЛАВҲАЛАР

ТОШКЕНТ. Октябрь район, 3-маданият уйида радио-телемеханика, машинисткалар тайёрлаш, чолғувчилар тўгараги ва бир йиллик бичиш-тикиш курслари мунтазам ишлаб турибди. Суратларда: (юқоридан). 1. «Наргиз» рубобчилар ансамблининг қатнашчилари И. Шодиев раҳбарлигида янги куй ўрганишмоқда. 2. Фортепиано шинавандаси Светлана Волошинадан дарс олмоқда. 3. Бичиш-тикиш тўгарагининг раҳбари Рокия Тўлаганова ўқувчилар Мастура Холматова билан Феруза Тоировага касб ўргатмоқда.

Ж. Тўраев фотолари.

АХБОРОТ
ЯНГИЛИКЛАР, ВОҚЕАЛАР

ҚУРИЛИШ

КЛУБ ИШГА ТУШИРИЛДИ

Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхознинг Бешкапа қишлоғида янги типдаги замонавий клуб қурилиб ишга туширилди.

Хоналари Ҳисор тоғи этакларидаги кондан қазиб олинган нафис мармарлар билан сайқал топган, пештоқлари эса дуб ва ганчдан ясалган бу муҳташам клуб 400 ўринга эга.

У. ҲАЙДАРОВ.

КИЧКИНТОЙЛАР ХУРСАНД

Гулистон районидаги «Красная заря» колхозида 90 ўринли типовой болалар боғчаси фойдаланишга топширилди.

Шунингдек, Фрунзе номли, Ленин номли, Карл Маркс номли колхозларнинг ҳар бирида ҳам 30 ўринли замонавий яслилар қуриб битказилди. **Н. ФАЙЗУЛЛАЕВ.**

ҚУЛАЙЛИК

Яккабоғ районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида қад кўтарган маиший хизмат кўрсатиш уйи хизматидан колхозчилар беҳад хурсанд бўлмоқдалар. Маиший хизмат кўрсатиш уйида бичиш-тикиш, сартарошхона, фотография салонлари мавжуд. Ҳадемай унда радио ва телевизорларни ремонт қилиш устахонаси ҳам иш бошлайди. **Э. ТЎРАБОЕВ.**

„ЗАНГОРИ ЭКРАН“ ҲАФТАЛИГИ

14 — 20 МАРТ

14 МАРТ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — **Гимнастика.** 10.30 — **«Сеҳргар»** (бадиий фильм). 12.05 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 15.30 — Кинопрограмма. 16.15 — «Жилолар». 16.45 — **«Мураккаб ўйин»** (бадиий фильм). 18.00 — Онамларнинг мактаби. 18.30 — «Бор эканда, йўқ экан». 19.00 — **Янгиликлар.** 19.15 — Кулгили воқеалар. 19.30 — **«Камалак».** 20.00 — Красноярск ўлкаси меҳнаткашлари мусобақалашмоқдалар. 20.45 — «Қишлоқлик Ковалёва» (фильм-спектакль). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Фильм-спектаклнинг давоми. 23.20 — Концерт. 24.00 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.30 — Мультфильм. 18.40 — Қизиқарли учрашувлар. 19.25 — Халқаро ҳаётнинг актуал проблемалари. 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — Концерт. 21.00 **Ахборот.** 21.20 — **Нафосат оламида.** 21.50 — Ҳужжатли фильм. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — **Қишлоқ хўжалик техникаси мавсумга шай бўлсин!** 22.45 — **Хоккей.** «Бинокор» — «Сибирь». (Н). 2 ва 3-қисм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — **«Қора бизнес»** (бадиий фильм). 20.40 — **Янгиликлар.** 20.55 — Ҳужжатли фильмлар. 21.35 — Олий математика.

15 МАРТ, СЕШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — «Қишлоқлик Ковалёва» (фильм-спектакль). 12.35 — **Ҳайвонот оламида.** 15.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Китоб. Давр. Китобхон. 16.50 — Москваликларнинг ишчи кафолати 17.20 — «Кандомблэ» (оратория). 18.15 — «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун». 19.00 — **Янгиликлар.** 19.10 — Болаларга аталган шеърлар. 19.35 — Концерт. 20.10 — Инсон ва қонун. 20.40 — **«Яшин кўтарган чавандоз»** (бадиий фильм). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — «Поэзия». 00.05 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

18.15 — **Спорт программаси.** 18.45 — Халқ мулкини муҳофаза қилиб. 19.05 — Ўзбекистон беш йиллик маршида. 19.35 — **Ахборот.** 19.50 — «Ошиқлар» (телеспектаклнинг 1-қисми). 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — «Октябрь аёллар тақдирида» (такрорий кўрсатув). 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — «Октябрь аёллар тақдирида» (кўрсатувнинг давоми).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Эстетика. 19.45 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 20.15 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — **Янгиликлар.** 20.45 — Балетлардан саҳналар. 21.15 — Назарий механика.

16 МАРТ, ЧОРШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Мультфильмлар. 11.00 — **«Яшин кўтарган чавандоз»** (бадиий фильм). 12.20 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 15.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.30 — **Отишув** (бадиий фильм). 17.45 — Фан оламида. 18.15 — Горнчилар, қаердасиз! 19.00 — **Янгиликлар.** 19.15 — Қувноқ ноталар. 19.30 — **«Жасорат».** 20.00 — **«Яна севги ҳақида»** (бадиий фильм). 21.30 — **«Вақт».** 22.00 — **Футбол.** «Динамо» (Киев) — «Бавария» (Мюнхен). 24.00 — **Хоккей.** ЦСКА — «Спартак». 00.45 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Физика. 12.00 — Телефильм. 12.30 — Физика. 13.00 — **Биринчи курьер** (бадиий фильм). 18.15 — Мультфильм. 18.30 — **Миллионлар ленинча университети.** 18.45 — **Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига.** 19.15 — **Ахборот.** 19.30 — «Ошиқлар» (телеспектаклнинг 2-қисми). 20.30 — **Ахборот.** 20.50 — «Ёш органчилар чаладилар». 21.30 — **«Вақт»** (Москва). 22.00 — **Тупроқни чигит экишга сифатли тайёрлайлик.** 22.20 **«Дадил қадам»** (бадиий фильмнинг 1-серияси).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — **«Яшин гулдироси»** (бадиий фильм). 19.55 — Эстетика. 20.35 — **Янгиликлар.** 20.50 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 21.20 — Ҳужжатли фильм.

17 МАРТ, ПАЙШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Горнчилар, қаердасиз! 11.15 — Инсон ва қонун. 11.45 — Концерт. 12.15 — Бизнинг биография. 1935 йил. 15.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.20 — Биз табиат билан танишамиз 16.45 — Сўз — олимларга. 17.00 — Шахмат мактаби. 17.30 — «Халқ ижоди». 18.15 — Китоб сенинг ҳаётингда. 19.00 — **Янгиликлар.** 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Концерт. 19.45 — **Миллионлар ленинча университети.** 20.15 — **«Сибирь ерлари ҳақида қисса»** (бадиий фильм). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Балли, қизлар.** 00.20 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Зоология. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.30 — Зоология. 13.00 — **«Дадил қадам»** (бадиий фильм 1-серия). 14.35 — «Менинг Ўзбекистоним». Ёш шоирларнинг шеърлари. 18.30 — Болалар учун қўғирчоқ фильм. 18.45 — **Физкультура ва спорт.** 19.15 — Инсон ва қонун. 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — Кино ҳақида суҳбатлашамиз. 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — «Дилшод» халқ ансамбли концерти. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — «Ўзбекистон чорвадори». 22.50 — **«Дадил қадам»** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — **«Сенсиз дунё қоронғу»** (бадиий фильм). 20.30 — **Янгиликлар.** 20.45 — Концерт. 21.15 — **Волейбол** (аёллар). «Автомобилист» (Тошкент) — ЦСКА. 21.55 — Ҳужжатли фильм.

18 МАРТ, ЖУМА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — **«Сибирь ерлари ҳақида қисса»** (бадиий фильм). 12.15 — **Миллионлар ленинча университети.** 15.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.30 — «Ихтирочи». 17.00 — Телевизион музикали фильм. 17.30 — **«Арғумчоқ»** (бадиий фильм). 18.35 — Ёзувчи ва танқидчи диалоги. 19.00 — **Янгиликлар.** 19.15 — **«Камалак».** 19.45 — Москва ва москваликлар. 20.15 — Концерт. 21.00 — Бизнинг биография. 1936 йил. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Оперетта кечаси.** 00.30 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Адабиёт. 12.00 — «Малишок». 12.30 — Адабиёт. 13.00 — **«Дадил қадам»** (бадиий фильм. 2-серия). 14.05 — А. Жамол. «Бир тўй ҳангомаси» (телелавҳа). 18.30 — Болалар учун фильм. 18.45 — **«Ёшлик».** 19.15 — «Турмуш ва маданият». 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — Ёш ижрочилар М. Дадабоева, Ў. Саиджонов концерти. 21.00 — Ахборот. 21.20 — **Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган иттифоқчи республикалар телевизион фестивали.** Арманистон программаси. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — Арманистон телепрограммасининг давоми.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Болалар учун фильм. 19.35 — Жанговар постда. 20.05 — Концерт. 20.35 — **Янгиликлар.** 20.50 — **Волейбол** (аёллар). «Автомобилист» (Тошкент) — «Буревестник» (Киев). 21.30 — Чизма геометрия.

19 МАРТ, ШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — АБВГДейка. 11.00 — Ота-оналар, сизлар учун. 11.30 — **Тонгги почта.** 12.00 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 12.30 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 13.00 — Концерт. 13.30 — М. Горький. «Хотиралар ва учрашувлар». 14.35 — **Спортлото.** 14.45 — «Музикали абонемент». 15.20 — **Здоровье.** 15.50 — **Уч бақалоқ** (бадиий фильм). 17.45 — Концерт. 18.25 — Мультфильмлар. 19.00 — **Янгиликлар.** 19.15 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 20.15 — Концерт. 20.45 — Хилма-хил чеҳралар. (И. Ильинский иштирокида). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Концерт. 23.50 — **«Дўстлик» соврини учун оғир атлетика бўйича халқаро мусобақалар.** 00.20 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.10 — **Янгиликлар.** 10.20 — Телеминиатюралар. 11.00 — Адабий кўрсатув. 11.30 — **Волейбол** (аёллар). «Автомобилист» (Тошкент). — «Кировец» (Новосибирск). 12.10 — **«Ёшлик».** 13.10 — Кинокўзгудаги ҳаёт. «Донна Люция ёки Салом, мен сизнинг холангизман» (оперетта). 18.00 — Болалар учун фильм. 18.45 — «Халқ жасорати саҳифалари». 19.15 — **Ота-оналар университети.** 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — **Қизлар даврасида** (такрорий). 21.00 — Ахборот. 21.20 — Куйланг, ёш хонандалар. 21.50 — **Катталар учун мультфильм.** 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — Қишлоқ хўжалик ишлари кундалиги. 22.45 — **«Ўгай она»** (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

18.25 — **Душанба кўрсатувлари.**

20 МАРТ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Зарядкага сафланинг. 10.30 — Будильник. 11.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 12.00 — Буратино — бизнинг дўстимиз. 12.50 — Ҳамма нарсани билишни истайман. 13.00 — Музикали киоск. 13.30 — Қишлоқ янгиликлари. 14.30 — **Биринчи ўқитувчи.** (бадиий фильм). 16.15 — **Бугун — уй-жой коммунал хўжалиги ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ходимлари куни.** 17.00 — **Спорт программаси.** 17.10 — Камондан отиш бўйича СССР чемпионати. 2. Сув полоси бўйича СССР чемпионати. ЦСКА — «Динамо» (М). 18.10 — **Халқаро панорама.** 18.40 — **Мультфильм.** 19.00 — **Янгиликлар.** 19.15 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 20.15 — Совет Иттифоқи чет эллик меҳмонлар нигоҳи билан. 20.35 **«Ксения Фёдорнинг севимли хотини»** (бадиий фильм). 22.00 **«Вақт».** 22.30 — **Қорақалпоғистон билан учрашув** (ҳужжатли фильм премьераси). 23.25 — Меҳнаткашлар ҳаваскорлик бадиий ижодиёти Бутуниттифоқ фестивали. 00.30 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.10 — **Янгиликлар.** 10.20 — Куйланг, ёш хонандалар. 10.50 — Мультфильм. 11.00 — Светофор. 12.00 — **«Виждон амри».** (бадиий фильм). 13.25 — Ёш киноҳаваскорлар клуби. 14.15 — «Сиҳат-саломатлик». 14.35 — Реклама. 18.05 — Шоирлар — болаларга. 18.30 — Олмалиқ — металлурглар шаҳри. 19.00 — Шеърият билан учрашув. М. Али. 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — Қишлоқ ҳаёти программаси. 20.15 — Эстрада программаси. 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — **Телеминиатюралар.** 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — Меҳнат шон-шуҳрати экрани.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

17.00 — **Фрунзе кўрсатувлари.**

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 12/III да Испан миниатюралари (12.00, билетлар сотилган), Травиата (19.00), 13/III да Борис Годунов (12.00), Жизель (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/III да Қиёмат қарз, 13/III да Қор маликаси (кундузи), Инқилоб тонги (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 12/III да Йиллар ўтиб, 13/III да Гулбаҳор қани? (кундузи), Йиллар ўтиб (кечқурун), 14/III да Муқаддас диёр.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 12/III да Беш кунлик куёв (17.00), 13/III да Тўй муборак, қари қиз (12.00).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 13/III да «ГРУЗИЯ ЦИРКИ» ва ЎЗБЕКИСТОН ЙИГИТЛАРИ коллективларининг хайрлашув гастроллари (11, 15, 19.30).

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — Раққоса (кундузи ва кечқурун).

Раққоса — «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундузи ва кечқурун).

Ганг узра тонг — «ЎЗБЕКИСТОН» (10.40, 13.20, 16, 18.30, 21), ҲАМЗА номли (кундузи ва кечқурун).

Эски милтиқ — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

●

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

МАКТАБ ЎҚУВЧИЛАРИНИНГ БАҲОРГИ КАНИКУЛЛАРИДА КЎРСАТИЛАДИГАН ТОМОШАЛАРГА

ОЛДИНДАН БИЛЕТ СОТИШНИ ТАШКИЛ ҚИЛДИ

Каникул кунлари томошалар соат 10.00, 13.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.

Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

●

СССР ЙЎЛЛАР МИНИСТРЛИГИ МЕТРОПОЛИТЕНЛАР БОШ БОШҚАРМАСИ

ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича

КУРСЛАРГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Алоқа ва СЦБ электромеханиклари, тортув кучи берадиган электростанцияларнинг электромонтёрлари, ҳаракатдаги составларни тузатиш бўйича слесарлар, станциялар ва блокпостларнинг навбатчилари.

КУРСЛАРГА ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИДА ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ЭЛЕКТР ТРАНСПОРТИДА ИШ ТАЖРИБАСИГА ЭГА БЎЛГАН ЎРТА МАЪЛУМОТЛИЛАР ҲАМДА СОВЕТ АРМИЯСИДА ҲАРБИЙ ХИЗМАТНИ ЎТАБ ҚАЙТГАНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

Ўқишга қабул қилинганлар МОСКВА, ЛЕНИНГРАД ва ХАРЬКОВ шаҳарларидаги метрополитенлар техника мактабларининг қайта тайёрлов курсларига ўқишга юбориладилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри-60, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй. Телефон: 33-80-15.

●

«РЕМСТРОЙМАШ» тресги томонидан берилган янги намунали меҳнат дафтарчаларининг 0353876 номердан 0353886 номеригача ва 0353826 номердан 0353850 номеригача бўлган йўқолган

ТОЗА БЛАНКАЛАРИ БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениеси аппаратнинг кекса ходими

Худойберди ЭГАМБЕРДИЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1932 йилдан буён КПСС аъзоси

Зейнеб Бекировна ОСМАНОВАнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Ф. Энгельс номли Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институти коллективи марксча-ленинча фалсафа кафедрасининг катта ўқитувчиси

Ҳикмат НАЗАРОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ТУРМУШ ТАРЗИ

СЕВИНЧ КЎЗ ЁШЛАРИ

Саварийлар оиласида бахтсизлик рўй берди. Елена Саввична тўшак тортиб ётиб қолди.

— Инфекцияли полиартрит, — врачлар хулосаси шундай эди. Ёшига нисбатан серҳаракат, 4 фарзанднинг онаси бўлган аёлнинг уқубатли ҳаёти бошланди. Чидаб бўлмас даражадаги оғриқ назарида суякларини ич-ичидан емираётгандек бўларди. Аёл чекаётган изтироб, тўкаётган кўз ёшларини ташқарига чиқара олмасди. Унинг сўзлаш, ифода этиш органлари ҳам ишдан чиққан эди.

Елена Саввична тўшаги олдида оила аъзолари навбатчилик қилишар, тунги навбатчилик ҳамиша Анатолий Станиславовичга тўғри келар эди. У хотинининг музлаб-қақшаб ётган гавдасига яширин назар ташлар экан: «Ташвишланма, азизим, ҳаммаси яхши бўлади», деб уни юпатар, лекин бу касалликнинг тузалмас дард эканлигини у биларди. Врачларнинг хулосаси шунақа. Фақат москвалик профессор Николай Иванович Егоров ўз ҳамкасбларининг бу фикрига қарши эди. «Бу касални узил-кесил даволай олмасам-да, Елена Саввична оёққа туради», деди у қатъий.

Ниҳоят, Елена Саввична оёққа турди. Олти ой қимирламай ётган аёл уй ишларига бажонидил аралаша бошлади. Орадан бир ярим йил ўтиб Елена Саввична яна тўшакка михланиб қолди. Чидаб бўлмас даражадаги оғриқ яна хуруж қиларди. Меҳрибон эрининг, фарзандларининг унинг атрофида парвона бўлиши Елена Саввична юрагига «Оила учун мен тирик мурдаман» деган совуқ ғулғула солди. У ҳатто бир неча бор ҳаётдан воз кечишга ҳам аҳд қилди. Лекин қандай қилиб? Уни гўдакдек оғзига қошиқ тутиб овқатлантиришса, ҳатто қимирлаш қобилияти ҳам йўқолган. Фақат шипга қараб азоб-уқубатлардан қутилиш кунини кутишдан бошқа йўл тополмасди...

— Дори-дармон қилишдан фойда йўқ, — деди клиника врачи Анатолий Станиславовичга. Бўғинлар шакли ўзгарган ва уларнинг емирилиш процесси бошланган. Ҳар ҳолда ёш эмассиз-ку, тушунарсиз. Агар чарчаган бўлсангиз бирор ойга касалхонага ётқизайлик...

Эҳтиётсизлик билан айтилган бу сўз 30 йиллик ширин-шакар умр йўлдошликни таҳқирлагандек бўлди. Анатолий Станиславович ишдан сўнг бирор янги даволаш усули ёки бирон бир маслаҳат олиш ниятида ана шу дард билан оғриган кўп кишиларникига борди. Лекин, айтарли, ҳеч қандай юпанч топа олмади.

Кунлардан бир куни Анатолий Станиславовичнинг яқин қариндоши, гидрогеолог Ирина Андреевна Саварий узоқ командировкадан қайтиб келди. У Ўзбекистоннинг Чортоқ районида шифобахш сув борлигини, бу сув ўз состави жиҳатидан Цхалтубе минерал сувига яқин эканлигини айтди. Қисқа оилавий маслаҳатдан сўнг Елена Саввична самолётда Тошкентга, у ердан поезд билан Чортоққа олиб келинди.

Елена Саввична санаторийда меҳрибон шифокорлар томонидан кутиб олинди. «Мен бу ерда сахий ва меҳрибон кишилар ишлашлигини дарҳол ҳис қилдим», дейди кейинчалик бемор. Касал билан шахсан санаторийнинг бош врачи Аҳмад Сайдалиев, унинг ўринбосари Набижон Мўминовлар шуғулланди. Айниқса у врач Дадамирза Тўраевнинг маҳоратига тан берди.

— Агар мен унинг қўлига илгарироқ тушганимда, бунчалик азоб тортмаган бўлар эдим. У касалликнинг барча сирларини, энг нозик томонларигача билади. Буларни фақат касални ўз бошидан кечирган кишиларгина ҳис қилиши мумкин, — дейди у шифокор ҳақида.

Елена Саввична кўзида умид учқунлари порлади.

Елена Саввична табиатан жасур аёл. У ҳар қандай қийинчиликларни енгишга одатланган. Жуда ёшликдан меҳнатга кўникди. Ишлаш билан бир вақтда ўқиди. Химия ва медицина техникумларини, педагогика институтини, музика мактабини тамомлади. У ана шундай ҳаётга ва билимга чанқоқ инсон. Инсондаги яшашга бўлган интилиш, ирода ҳар қандай дардни даволашнинг ярим юкини кўтаражаклигини унинг тимсолида кўриш мумкин. Чортоқ санаторийсида ҳамма унга ва унинг садоқатли умр йўлдошига тан беришди.

Санаторийдан кетиш олдида хўшлашиш учун Саварийлар оиласига кирдик. Анатолий Станиславович умр йўлдошини қиём билан меҳмон қилмоқда эди,

— Афсуски овқатдан кейин келиб қолдингиз. Лена мендан ўзиб кетди — деди ҳаяжонланган Анатолий Станиславович. — Ахир у илгари қошиқни ҳам, ҳатто нонни ҳам ушлай олмас эдида.

Елена Саввична ҳаяжон билан шундай деди:

— Энди мен оғриқларни енгиш қувватига эгаман. Ўрнимдан туриб юриб кетадигандек ҳис қиламан ўзимни.

Улар билан хайрлашар эканмиз, юзларига чекилган узоқ муддатли касаллик из ташлаган Елена Саввична:

— Қўлингизни оғритиб қўймасам дейман, — деди енгилгина ҳазил қилиб.

Орадан уч ой ўтгач, йўлимиз яна санаторийга тушди. Кеч кирган. Чортоқ устида Ильич чироқлари порлайди. Санаторий клуби томонидан роялда чалинаётган ёқимли куй таралмоқда. У ерга кирдик-у, ҳайратдан қотиб қолдик: роялда ўша бир неча йилдан бери тўшакда михланиб ётган Елена Саввична ўтирар эди. Уни Анатолий Станиславович, врач Дадамирза Тўраевлар тинглашмоқда. Унинг юзларини йирик, марвариддек кўз ёшлари ювcovарди...

Бу севинч кўз ёшлари эди. Орадан кўп ўтмай у батамом тузалиб Москвага — болалари ёнига қайтиб кетди.

М. ДОКТОРОВ,
Ю. БЕКМУРОДОВ.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — Буратино кўргазмаси. 11.00 — Ота-оналар, Сизлар учун. 11.30 — Концерт (музикали программа). 12.00 — Рассомлар ҳақида ҳикоялар. 12.50 — Табиат ва инсон. 13.20 — **«Сеҳргар»** (бадиий фильм). 14.55 — Ҳужжатли фильм. 15.15 — **«Здоровье».** 15.45 Концерт. 16.00 — **Ҳайвонот оламида.** 17.00 — **Хоккей:** ЦСКА — «Трактор». 19.15 — **Мультфильмлар.** 19.45 — **«9-студия».** 20.45 — **«Икки капитан»** (бадиий фильмнинг 5-серияси). 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — Санъат усталари концерти. 23.30 — **Баскетбол.** «Строитель» — **«Динамо».** 00.10 — **Янгиликлар.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.10 — **Янгиликлар.** 10.20 Доира рақсга чорлайди (кўрик). 11.00 — Альпинизм — халқ хўжалигига. 11.30 — Ота-оналар учун консультация. 12.05 — **Волейбол: «Автомобилист»** (Тошкент) — «Нефтчи» (Боку). 13.05 — **«Любавинларнинг тугатилиши** (бадиий фильм). 14.35 — **Ленин, Октябрь ва Узбекистон.** 18.05 — «Юлдузча». 18.35 — «Қизил байроқли Туркистон». 19.00 — **Ота-оналар университети.** 19.30 — **«Ахборот».** 19.45 **Олтин қўллар** (концерт). 21.00 **Ахборот.** 21.20 — **Куйланг ёш хонандалар.** 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — Илғор тажриба мактаби. 22.45 — **«Хўроз»** (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

17.00 — **ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.**

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Сен баҳорни соғинмадингми. 9.30 — Концертнинг давоми. 10.30 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 11.15 — «Дугоналар». 12.10 — «Ўзбекистон ишчиси». 13.00 — Киевлик чорвадорлар ташаббуси асосида. 13.30 — Дам олиш соатида. 14.00 — Жамоатчи мухбирлар ҳикоя қиладилар. 15.45 — Сиёсий билимлар радиоуниверситети. 16.10 — Қўшиқ соҳиблари — радио меҳмони. Э. Охунова. 17.20 — Уйғур куйлари. 17.50 — «Меҳнаткашларни сиёсий чиниқтириш». 18.15 — «Дўстлик тўлқинида». 19.00 — Спорт эшиттириши. 19.20 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси. 10.25 — Музикали глобус. 21.00 — Қувноқ концерт. 22.00. — Бахт баҳори (музикали программа). 22.30 — Сиёсий шарҳловчи саволларингизга жавоб беради. 22.40 — Э. Лутфуллаев куйлайди. 23.15 — Дам олиш концерти.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 14236. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 59.